47ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 2464 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 1912 ՄԱՐՏ 13-26

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54 Grand' Rue de la S. Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ա Զ Ա Ր Դ

Պաշտպան փաստաբան ՀԱՅՏԱՐ ՐԻՖԱԹ

وكيل مدافع حيدررفت

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوخانس فريد
اداره خانهسى باب عالى جادهسنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄ.	ԵՌԱՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղչ.	45	25 Ղչ.
Գաւառներու համար	80 „	45	25 „
Արտասահմանի „	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Հայոց Պատրիարքարանը

Պատրիարքարանի վերակազմութեան խնդիրը հազիւ Վարչութեան լուրջ նկատառման յանձնուած՝ անսովոր վրդովում մը սկսած է տիրել մասնաւոր շրջանակի մը մէջ։ Առաջին ահազանգը Փոխանորդ Հայր Սուրբը հնչեցուց։ Պատրիարքին նամակները ուրիշները պիտի բանան եղեր, ի՞նչ ահաւոր սրբապղծութիւն և եթէ գաղտնիքները հրապարակուի՞ն…։ Եթէ այս յայտարարութիւնը հեգնութիւն չէ, բաւական զայրացուցիչ է սակայն։ Ձենք գիտեր թէ երբէ՞ն ի վեր Պատրիարքարանը ունեցած է խորհրդապահութեան առաքինութիւնը։ Զորս հովերու տրուած լուր մը թերեւս նուազ բաղդ ունենայ այնքան արագ տարածուելու՝ որքան խորհրդաբար Պատրիարքարանի յանձնուած գաղտնիք մը։

Գաւառական առաջնորդներու լուրջ եւ կարեւոր տեղեկագիրները, հետեւեալ օրն իսկ, Վարչութեան յանձնուելէ առաջ, թերթերու մէջ հրատարակուած են, անհնարին դրութեան մը մատնելով առաջնորդներու պաշտօնական յարաբերութիւնը տեղական կառավարութեան հետ։ Խարբերդի առաջնորդ Ասլանեան վարդապետի հրաժարականը, պահանջուած տեղական կառավարութենէն, ճիշդ այս անխորհուրդ անգաղտնապահութեան հետեւանքը չէ՞։ Ատանայի պատուիրակ Սարգիս Սուինի տեղեկագրին հրատարակմամբ չէ՞ր որ Վարչական լիագոր պատուիրակը Սուին զինուորական ատեանի յանձնուեցաւ եբր պետութեան դաւադիր։ Հապա այն կակագիրնե՞րը որոնք թեւ կ'առնէին ժառանգորդներու ի խնդիր։ Եւ ասոնք դեռ յայտնուած իրողութիւններն են։

Նուիրականութեանց և սրբութեանց վրայ թափուած կեղծ արցունքները չեն որ պիտի զօրեն այլեւս, իրաց տխուր վիճակը ընդերկար սքօղել եւ ոչ ալ մշտնջենաւորել արդի յոռի դրութիւնը. աղաղակող իրողութիւն մը կայ այլեւս. «Պատրիարքարանը հեռի է ազգը գոհացնելէ»։ ամէն անոնք որ անձնական ո և է գործ մը ունեցած են Պատրիարքարանի հետ, սրտմտած ու դառնացած հեռացած են այդ յարկէն։ Ազգային գաւառական իշխանութիւնք, ա՛լ յուսահատ ընդերկար իրենց խնդրանքին պատասխան մը ստանալէ, իմաստութիւնն ունեցած են այլեւս գործերը իրենց միջոցներով տնօրինել։ Շահրիկեան Վարչութեան առեն 2000ի մօտ թուղթեր առանց տնօրինութեան ի պահ դրուեցան, նոյնը պատահեցաւ նաեւ Սեզբոսեան վարչութեան օրով և չատ հաւանական է որ արդի Վարչութիւնն ալ նոյնքան թուղթերու ամբարտակ մը կտակէ իր յաջորդին և խորհիլ որ անդին խնդրարկուները օրը օրին պատասխան կը սպասեն Պատրիարքարանէն։ Պատրիարքարանը հակառակ տարեկան 5000 ոսկիի ծախքին, վիճակագրական դիւան մը իսկ չունի, ուր արձանագրուած ըլլան ազգային հաստատութեանց, վանքերու, եւայլն չարժուն եւ անշարժ ստացուածքը և դեռ թրքահայոց թիւը հասկնալու համար պէտք ունինք Գերման կամ Անգլիացի աշխարհագէտներու վիճակագրական երկերուն դիմել. այս վիճակը եթէ ամօթալի չէ մեզի, չափազանց վշտալի է։ Մենք ոչ զոք կ'ամբաստանենք. դրութիւնը տխուր է և պէտք է այլեւս հիմնապէս փոխել զայն։

Անգլիոյ գաղթային կամ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը օրական մէկ քանի ժամ աշխատութեամբ մեծ կայսրութեան մը ամբողջ գործերը կը տնօրինէ. յատուկ դիւանի մը միջոցաւ հարիւրաւոր թղթակցութիւն, հեռագիր, տեղեկագիր համառօտագրուած, ուսումնասիրուած և մակագրուած, ցուցակի մը միջոցաւ կը ներկայացուին Նախարարին։ Մինչ մենք հոս Պատրիարքին սուղ ժամերը կը գրաւենք օրական 50 նամակ ընթեռնելու վայրապար և մեքենական աշխատութեամբ առանց միջոց թողլու իրեն սահմանադրութեան վերհսկողի պաշտպանիր իրաւունքը և կարեւոր խնդրոց հետապնդումը կատարելու։ Այս պայմաններու տակ միամտութիւն պիտի ըլլայ ո և է պատրիարքէ և Վարչութենէ օգտակար և կարեւոր գործ մը սպասել։ Պատրիարքարանի մէջ անհրաժեշտ է ունենալ խնդիրները ուսումնասիրելու նախապատրաստական լուրջ դիւան մը։ Պատրիարքարանի արդի պաշտօնէութիւնը ձեռնհաս է այդ գործին և նոր մարդերու ալ պէտք չկայ. միա՛յն կանոնաւոր աշխատութեան և պատասխանատուութեան ոգին պէտք է ստեղծել։ Երեսուն տարի առաջ Ստեփան Փափազեան, ազգային այդ մեծ տրիբունը, Ընդհանուր Ժողովին մէջ պոռաց. «Պատրիարքարանը և Փոխանորդարանը փտութեան օճախ է»։ Ամօթ է մեզի եթէ այսօր երեսուն տարի վերջ այդ խօսքը դեռ ճշմարտութիւն մնայ։

Տնտեսական Կեանքը

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

ԱՆԳԼԻԱ ԳԵՐԱԿՇԻՌ

Մեր երկրին տնտեսական կացութեան վրայ հիւպատոսական տեղեկագիրները յաճախ խիստ հետաքրքրաշարժ են եւ կ'արժէ որ լրագիրները զբաղին անոնցմով։

Ի ձեռին ունինք այսօր անգլիական հիւպատոսարանի 1910-1911 տարւոյ տեղեկագիրը, ուրկէ կը յայտնուի թէ 1910ին Թուրքիոյ մէջ անգլիական ներածումները կը յանգին ինը միլիոն անգլիական ոսկիի, 1909ի 7,814,000ի և 1908ի 7,263,000ի դէմ։ Անգլիա առաջին տեղը կը բռնէ։ Ցետոյ կուգան կարեւորութեան կարգով Աւստրեւհունգարիա՝ 5,365,000 անգլ. ոսկի, Գերմանիա 5,245,000 անգլ. ոսկի, Իտալիա 4,700,000 անգլ. ոսկի և Ֆրանսա 2,920,000 անգլ. ոսկի։

Ցետոյ, արտածումներու տեսակէտով, Անգլիան դարձեալ առաջին տեղը կը գրաւէ՝ 5.033,000 անգլ. ոսկի։ Ցաջորդաբար՝ Ֆրանսա 3,850,000, Ամերիկա 2,817,000, Գերմանիա 3,372,000, Իտալիա 2,400,000 և Աւստրեւհունգարիա 2,167,000։

Հիւպատոսական տեղեկագիրը կը ստորագրէ մաքսատանց վերակազմութեան գնահատելի արդիւնքները, շնորհիւ Մր. Քրօֆօրտի գնահատելի աջակցութեան, որ դեռ նոր օսմանեան կառավարութեան եւ տնտեսական և ելմտական խորհրդականի սխտոսը առաւ։ Ցայտնի է թէ անգլիական կառավարութիւնը հաւանեցաւ Մըր Քրօֆօրտի պայմանագրին վերանորոգման երկու նոր տարւոյ համար սկսեալ 1912 փետրուարէն։

Ընդհ. կացութեան վրայ ակնարկ մը նետելով, տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ հակառակ պատերազմի վիճակին և անոր հետեւանքը եղող վարկի նուազման, Պոլսոյ մէջ սնանկութիւնները կարծուածէն պակաս եղան։ Միւս կողմէ, յայտնի նշաններ կան թէ պետութիւնը հետզհետէ կը բարգաւաճի տնտեսապէս։ Ցայտնի է նաեւ թէ ելմտական նախարար Նաւիտ պէյ 1328ի պիւտճէի ծրագիրը պարզած ատեն մասնաւորաբար մատնանիշ ըրաւ ելմտական վանձուն հասոյթներուն աւելնալը, երկաթուղիներու եկամուտներուն յաւելումը, փոխերանոցի գործառնութեան աճումը եւն. եւն.։

Հիւպատոսարանին տեղեկագիրը մասնաւորաբար ի վեր կը հանէ գործաւորական առաջդիմութիւնը, որ հանրային կեանքին կարեւոր մէկ կէտը կը կազմէ։ Կը հաստատէ թէ երկու տարուան մէջ Պոլսոյ գործաւորին գինը 50 առ հարիւր բարձրացած է և թէ առօրական գործաւորին նուազագոյն օրականը 15-20 ղրշ. է։

Տեղեկագիրը այս բարձրացումը կը վերագրէ մասամբ, օսմանցիներու պարտաւորիչ զինուորական ծառայութեան հետեւանքով թափուր մնացած պաշտօններու, և մէկ մըն ալ Սահմանադրութենէն ի վեր գործաւորական պահանջումներուն։

Գործաւորաշխէքի այս բարձրացումը իր ետեւէն պիտի բերէ մեքենաներու ներածումը, ձգտող՝ դէմ գնելու գործաւորական պահանջմանց։ Արդէն, «մօթէօր»ներու գործածութիւնը կ'ընդհանրանայ։ 1909 տարւոյ մէջ այս «մօթէօր»ներուն ներածումը կը ներկայացնէր 255 թօնօ 13600 անգլ. ոսկի արժէքով։

Տեղեկագիրը զբաղելով յետոյ դրամատանց և վաճառականութեան յարաբերութեանց խնդրով, կը ջատագովէ մէթոտ մը, որ եթէ գործադրութեան դրուի, ոչ միայն Անգլիոյ մէջ, այլ եւ Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւն ունեցող ամէն երկիրներու հետ, լաւագոյն արդիւնքներ պիտի բերէ։ Այսինքն՝ առեւտրական դրամատանց և մեծ ճարտարարուեստներու համագործակցութիւնը, որոնք իրարու շահակից են և կրնան հարկ եղած վարկերը տալ իրարու։

Տեղեկագիրը սրով կը զբաղինք հոս եւ որուն ամբողջութիւնը չէ որ կրցանք պատկերացնել, կը պարունակէ դեռ խումբ մը տեղեկութիւններ տեղական ճարտարարուեստի, հունձքի արդիւնքներու, հանքօգուտ չինութեանց եւայլնի վրայ։ Վերոգրեալ տեղեկութիւնները սակայն բաւական են, կը կարծենք, ցոյց տալու թէ նմանօրինակ հրատարակութիւններ ո՛րքան օգտակար են այնպիսի ատեն մը մանաւանդ երբ ընդհանրապէս վիճակագրական ցանկեր կը պակսին մեր երկրին մէջ։

Քաղաքական Մամուլ

ՅՈՅՆԵՐՆ ՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«ԹԱՆԻՆ» իր երէկուան խմբագրականը կը նուիրէ դարձեալ Յոյներուն եւ կ'ըսէ. — «Ընտրութեանց շրջանը երբ սկսաւ, Յունաց պատրիարքարանը որպէս որ Յոյները պատտորէն չարժին ընտրութեանց մէջ։ Եւ արդէն ուրիշ կերպ չէր կրնար ընել, որովհետեւ մեր յոյն հայրենակիցներուն մէջ այնքան չատ երեսփոխանական թեկնածուներ կային որ, անկազմակերպ գոռուելը պէտք եղած հոգեւոր պաշտօնատուն մը չէր կրնար առանց մասին որոշ եզրակացութեան մը յանգիլ։ Հետեւաբար Պատրիարքարանը յոյն հասարակութեան մէջ իր ունեցած անկազմակերպ դիրքն ու ազդեցութիւնը պահպանելու համար կարելի եղածին չափ չեզոք մնալու քաղաքականութիւնը նախամեծար համարեց, որով յոյն սահմանադրական ակումբին մնաց վարել յոյն ընտրութիւնները։ Միայն թէ այս ակումբին գործունէութիւնը և անոր ներշնչած երեսփոխանացուները դժգոհութեան տեղի տուին ոչ թէ միայն Պոլսոյ այլեւ գաւառի յոյներուն մէջ։ Առաջին դիտողութիւնը սա՛ էր անոնց թէ, սահմանադրական ակումբը ամբողջ յոյներուն անունով Իթթիլաֆի հետ համաձայնութիւն կնքեց, առանց Յոյներուն հաւանութիւնը ստանալու։ Բոլոր գանգատող Յոյները կը հարցնեն իրաւամբ թէ՝ արդեօք այս տեսակ համաձայնութեան մը համար ո՞վ իրեն փոխանորդութիւն և արտօնութիւն տուաւ։ Կարելի՞ բան է որ մէկ քանի հոգի ամբողջ ազգի մը անունով գործեն և միանան քաղաքական կուսակցութեան մը հետ։ Բնականաբար ոչ։ Շատ մը Յոյներ կային որոնք Իթթիհատի կողմն էին եւ են տակաւին։ Ոմանք ալ անկախ են։ Ասոնցմէ զատ գաւառներու մէջ, իրենց տեղական վիճակներու հոգեկան տրամադրութիւններով տարբեր տարբեր կուսակցութեան պատկանող բազմաթիւ յոյներ և յոյնի հասուածներ կան։ Օր. համար, կարելի՞ բան էր որ սահմանադրական ակումբին ընգրկած ուղղութիւնը պաշտպանէր Գարամանցի Յոյներուն։ Բնաւ կասկած չկայ որ Պոլսոյ էֆէնտիի քաղաքականութեան և մեր Գարամանցի հայրենակիցներուն օսմանցիութեան մասին ունեցած քաղաքական ուղղութեան միջեւ բաղդատական ո՛ և է եզր չկայ և ոչ իսկ առընչութեան նշոյլ մը։

Իրաց այս վիճակին մէջ, Սահմանադրական Ակումբը իրաւամբ տեղի տուաւ դժգոհութեան։ Բազմաթիւ յոյներ «Ա՛լ կը բաւէ այսչափ բռնապետութիւն» ըսելով կը պոռան կը կանչեն կոր, իրաւամբ դիտել տալով որ Պոլսոյ և իրենք գլխներ խորհրդարանը կը ստանեն։ Արդարեւ Սահմանադրական ակումբը եւ անոր օրկանը եղող թերթերը բռնապետական և հակասահմանական ընթացք մը բռնեցին, եւ երբ մէկը քիչ շատ անկողմնակալ է և իրենց չի յարմարիր, սկսան ըսել անոր համար «խայինը միլլէթ» է եւ Իթթիհատին ծախուած։ Այսպէս Արիթմսի պէս մէկը նախատեցին, որ պատեւ կը բերէ երկրին Հելլենական գաղափարներով մնած կարծեւոր երկիրները բարձրացուցած Գարօլիդի անգամ ամբաստանեցաւ։ Յոյներէն։ Եւ հիմա չատեր իրաւամբ կը հարցնեն թէ՝ եթէ Գարօլիտի Յոյն ազգին թշնամի էր, ինչո՞ւ այնքան ծափահարեցին առաջները։ Սահմանադրական ակումբը և իր կուսակիցները չեն կրնար կոր պատասխանել ասոր և մեր Յոյն հայրենակիցները առանց առաջնորդի մնացած են այսօր։

Իթթիհատը Յունաց այս վիճակին հանդիպանս է։ Վստահ է թէ Յոյներուն մեծամասնութիւնը իր ծրագրին կուսակից է։ Արդէն կարելի չէ որ ազգութեան սակ չգտնուող Յոյները տարբեր բան խորհին։ Մենք վստահ ենք թէ այն բոլոր Յոյները որոնք խաբուեցան վերոյիշեալ ակումբէն, պիտի դառնան նորէն իրենց նախկին ճամբան, որ օսմանցիութեան չահերուն և փրկութեան ճամբան է։ Արդէն չատ մը Յոյներ քաղաքական մեծ սխալ մը նկատած են սահմանադրական ակումբին յարումը և այսօր սա՛ պէս կը խօսին.— «Եթէ դուք իմաստութեամբ չարժէլով չյարէիք այն տեսակ կուսակցութեան մը որուն փոքրամասնութեան մէջ ինալը անխուսափելի է, դուք ալ այսօր միեւնոյն ձախողութեան չէիք ենթարկուեր։ Ձեր բոլոր ջանքերը վնասեցին յունական ազգեցութեան։ Իթթիլաֆը պակսեցուց այդ ազդեցութիւնը։ Եւ Յոյները հիմա չո՛ւ թէ յոյն ըլլալնուն, այլ իթթիլաֆական ըլլալնուն համար… կ'ընկղմին կոր»։

Անկարող չենք համարիր յայտնել թէ այս դատաստանը միայն յոյն չահերուն տեսակէտով ուշադրութեան արժանի է։ Իթթիհատը այսօր նպաստաւոր դիրքի մը մէջ կը գտնուի։ Եւ իր ծրագիրը ընդունող հայրենակիցներուն բացած է իր գիրկը։ Ոչ մէկուն իրաւունքները անտես պիտի ըլլայ անէ։ Եւ բնական է թէ պիտի աշխատի երեսփոխան ընել անոնք, որոնք իրեն յարած են։ Ու Իթթիլաֆի յարողներուն ալ «Ուղեցիք, գտաք» պիտի ըսէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱՂՈՒԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

«ԵԷՆԻ ԿԱԶԷԹԱ», «Քաղաքական վաղը» խորագրին տակ հետեւեալը կը գրէ. — Ներկայիս մէջ ամբողջ Եւրոպա ճգնաժամի քաղաքական տագնապ մը կ'անցընէ։ Ամէն կողմ դէպքերը իրարու կը յաջորդեն։ Եւրոպական քաղաքականութեան մթնոլորտը ամպամած է, և այս բոլոր քաղաքական դէպքերուն հանդէպ դիւանագէտները մտահոգութեան մէջ են։ Երկար ատենէ ի վեր եւրոպական քաղաքականութիւնը հիմնական չափ խառնաշփոթ և մտահոգ երեւոյթներ պարզած չէր։ Նոյն իսկ կրնայ ըսուիլ թէ տարիներէ ի վեր չատ մը ձախողութիւններու հանդիսատես եղող խեղճ Եւրոպա վերջին դարուն մէջ 1870էն ի վեր հիմնականապէս չափ վտանգաւոր վայրկեաններ ապրած չէ։ Այսօր, ընդհանուր քաղաքականութիւնը եթէ ուչի ուչով քննուի, կը շեշտուի որ օրէ օր տագնապալի վիճակ կը ստանայ ան. մանաւանդ, տասը օրէ ի վեր Եւրոպայի քաղաքական աշխարհին մէջ իրարու յաջորդող կարեւոր դէպքեր ապացոյց մըն են թէ մօտաւոր ապագայի մէջ խիստ ծանրակշիռ պարագաներ տեղի պիտի ունենան։ Բոլոր տէրութիւնները այս անծանօթ պարագային հանդէպ այժմէն կը դողդան և կը ձեռնարկեն այնպիսի միջոցներու որոնք կարող ըլլան իրենց իրաւունքներն ու չահերը պաշտպանելու։ Այսօր եւրոպական քաղաքականութեան եթէ ոչ ուղղակի վարիչը գէթ ամէնէն մեծ ազդակը նկատուող Անգլիա քաղ ընդհ. կացութիւնը ուշադրութեան առած է լրջօրէն. մեծ մտահոգութեան ենթարկուած է և հետեւաբար շրջահայեցութեամբ ու խոհեմութեամբ սկսած է ընթանալ։ Նոյն իսկ, Անգլիոյ թագաւորը գահակալութենէն ի վեր եւրոպական արքունիքներու տակաւին այցելած չէ և սակից առաջ գահին մէջ այդ մօտ շրջան մը ընելու մտադրած ըլլալով հանդերձ այս անգամ Եւրոպայի ընդհանուր քաղաքական կացութեան մէջ կարեւոր փոփոխութիւններ առաջ գալու հաւանականութեանց վրայ այդ մտադրութենէն ալ ետ եկած է։ Եւրոպական ընդհանուր քաղաքականութեան մէջ երեւցած հաւանական վիճակը ուղած է իր պաշտօնին գլուխէն չզատուելով դիտել. միւս կողմէ Անգլիոյ դահլիճն ալ արտակարգ գործունէութեան մը մէջ կը գտնուի։ Երրեակ համաձայնութեան դահլիճները անընդհատ կարծիքներու անհամաձայնութեան մէջ են։ Այսօր Անգլիոյ մէջ ածխահանքի գործաւորները բանեցող սոսկալի պատուհաս մը և ներքին պատերազմ…

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ԾՆՈՂՔԸ

(ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՎԷՊ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Դ.

ԼՈՒՍՆԻ ԼՈՅՍԻՆ

Տիկին Ազնիւ, Սիմոն պէյին կինը, դեռ կը պտըտէր իրենց ապարանքի պարտէզին մէջ, քունը չէր տարեր։ Երբ լսեց դուռին առջեւ «պիսիքլէթ»ին թեթեւ չչուկը, վազեց, անձամբ բացաւ փողոցին դուռը։ Գեղամ պիսիքլէթէն վար իջած էր արդէն, ներս մտաւ և ողջագուրուեցաւ իր մօր հետ։

Տիկին Ազնիւ, Սիմոն պէյի վեց մանչերուն մայրը, տիպար ամուսին մըն էր, բայց դժբաղդ։ Սիմոն պէյ, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, ցոփակեաց մըն էր, գիշերները յաճախ դուրս, բողի մը տունը, զոր ինք վարձած ու խնամով կահաւորել տուած էր և ուր, գրեթէ ամէն գիշեր, ժամանակ կ'անցընէր անոր հետ, իսկ աղւոր, տիկին Ազնիւ, զգայուն, փափկասիրտ, հոգեղէն հրեշտակ մը, կը տառապէր առանձին, հոյակապ ապարանքի մը պերճանքներուն մէջ, և, մասամբ պէտք պէյին հիւանդութենէն ի վեր, անոր անկողնին քովէն վայրկեան մը չէր զատուեր, մէն մի հրամանը վայրկենապէս գործադրելու պատրաստ. կը խնամէր, կը սփոփէր ալեւոր նահապետը, խտիվին մեծանուն մատակարարը՝ Սաւուղ էֆէնտի, որ, տարիներու աշխատութեամբ և իր զարմանալի ընդունակութիւններով յաջողած էր դիզել անսպառ հարստութիւն մը։ Յուսէֆի, ընդարձակ հողեր ունէր, որոնք տարեկան պատկառելի հասոյթ մը կը բերէին։

Ե.

ԷՖԷՆՏԻՆ

Մուհամմէտ Ալի բաշա, Ռումէլիի այդ խիզախ ու խելացի զաւակը, որ իր փառաւոր յաղթութիւններուն իրաւունքովը կոչուեցաւ Եգիպտոսի Առաջին Խտիվը, մասնաւոր համակրանք մը կը տածէր հայ Ազգին հանդէպ։ Մէմլուքներուն վերջին մնացորդներն ալ բնաջինջ ըրած, լրջօրէն կը մտածէր իր տիրապետած նոր հայրենիքը դնել լաւաղոյն առաջդիմութեան մը ճամբուն մէջ, գիշեր ցերեկ կը խորհէր երկիրը զօրացնել տնտեսապէս, հոն ներմուծելով արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը, քաջալերելով երկրագործութիւնը, վաճառականութիւնը, և մանաւանդ, նոր զարկ մը տալով կրթական գործին։

Մինչեւ ցարդ, խտիվական արքունիքի գործերուն մօտէն տեղեակ և իրազեկ շրջանակներու մէջ, կը պատմուէր թէ՝ Խտիվ Մուհամմէտ Ալի բաշա նախ պատերազմիկ մըն էր, յետոյ եղաւ Բարենորոգիչ մը։

Ինչպէս յիշեցինք, Հայերուն հանդէպ մասնաւոր համակրանք մը կը տածէր Մուհամմէտ Ալի։

Ահա՛ թէ ինչո՛ւ։

Եգիպտոսի արշաւանքը կազմակերպելէ առաջ, Պոլիս, փառիշաններու մայրաքաղաքին մէջ, հայ ազնուական շրջանակներու, մասնաւորապէս (Գարաքէհեա) Նրամեանի գերդաստանին երախտիքները վայելած էր։ Պարկեշտ ու բարի զինուոր մը, Մուհամմէտ Ալի բաշա, իր խտիվական գահին վրայ բարձրանալունչպէս, յիշեց իր բարերարները, Եգիպտոս կանչել տուաւ Նրամեանը, իրեն սեղանաւոր կարգեց զանի։

Իզմիրի Հայերէն Եուսուֆ Պօղոս պէյ արդէն կը կառավարէր Եգիպտոսը, Առաջին Խտիվին անունով, և անոր շնորհիւ ու անոր օրով, զանազան վայրերէ հայ գաղութներ կը վազէին, անմիջապէս գործի մը կամ պաշտօնի մը գլուխը կ'անցնէին, և յետոյ, իրենց ընտանիքները բերելով, վերջնականապէս հոն կը հաստատուէին։

Աղեքսանդրիոյ ծովեզերքը, խտիվական կառավարութեան հրահանգներուն համաձայն, յատուկ պաշտօնեաներ կը սպասէին, նաւերէն ցամաք ելող ճամբորդներուն մէջէն զատելու համար «միայն Հայերը», որոնք մեծ պատիւով կ'ընդունուէին և կ'առաջնորդուէին ուղղակի կառավարական պաշտօնատունը, տեղաւորուելու համար զանազան պաշտօններու մէջ, իրենց տարիքին, արժանիքներուն և ընդունակութիւններուն համար։

Մուհամմէտ Ալի բաշան մէ՛կ փափաք ունէր, այն է, լեզուագէտներուն թիւը բազմապատկել իր երկրին մէջ։ Եւ, մէկէ աւելի առիթներով, հաստատած էր թէ՝ լեզուագիտական ճիւղին մէջ Հայերը կը գերազանցէին միւս ցեղերը, ինչպէս Խպտիները հաշուակալութեան մէջ։

Ուստի, տարուէ տարի, ուսանողներ կը ղրկուէին Եւրոպայի լուսաւոր կեդրոնները, պատրաստուելու համար կառավարական կարեւոր պաշտօններու, որոնց համար անհրաժեշտ էր քանի մը լեզուներու հմտութիւնը։ Այդ կարգի ուսանողներէն էր Իզմիրցի տաղանդաւոր պատանի մը, Նուպար անուն, որ ապագայ Նուպար բաշան պիտի ըլլար։

Սակայն, բաց ի հայ ուսանողներէն, մաս մը պատանիներ ալ կային, տեսչութ, ճարտիկ, գործունեայ, որոնք ծառայութեան կը մտնէին Խտիվական գերդաստանին պատկանող կամ «բէյնա»ներու կամ ուրիշ բաշաներու ապարանքներուն մէջ, իբրեւ ձիապարման, կառապան, խոհարար, սեղանայարդար, մատակարար, մառանապետ, եւն։ Այս դասակարգին կը պատկանէր Սաւուղ էֆէնտին, որ յետոյ Խտիվ Սաիտ բաշային մառանապետը պիտի ըլլար։

Սաւուղ էֆէնտին, ինչպէս ըսինք, ֆիզիքական դեղեցկութեան կը միացնէր ուրիշ ձիրքեր, մտաւորական թէ բարոյական. աշխատասէր, պարկեշտ, հաւատարիմ, հասակին հետ կը զարգանային իր մէկէ աւելի յատկութիւնները, այնպէս որ, քանի մը տարիներու ընթացքում, յաջողեցաւ իր վրայ հրաւիրել իր տէրերուն ուշադրութիւնը։ Խտիվական շրջապատին մէջ յաճախ կը խօսուէր Արաբկիրցի հայ երիտասարդին վրայ, որ արդէն [illegible] արժեցուցած էր իբրեւ եղական ու չահագրգիռ դէմք մը։

(Շարունակելի)

ՓԱՆԱՄԱ ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ 1915Ի ԱՇԽԱՐՀԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՀՐԱՇԱԼԻՔԸ

ՎԻԹԽԱՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՍԱՆ ՖՐԱՆՉԻՍՔՕՅԻ ՄԷՋ

ՈՒԹՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐ ԾԱԽՔ

ՀԱՐԻՒՐԷ ԱՒԵԼԻ ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

1915ին Փանամայի Ջրանցքին բացումը պաշտօնապէս տօնելու համար Սանֆրանսիսքոյի մէջ տեղի ունենալիք Փանամա-Խաղաղականի միջազգային Արուեստահանդէսին յատակագիծը արդէն պատրաստուած է ։ Այս նպատակին յատկացուած դրամին գումարը արդէն հասած է այնպիսի համեմատութեան մը որ ա՛լ ապահով է թէ տեղի ունենալիք Արուեստահանդէսը պիտի ըլլայ մարդկային պատմութեան մէջ ամենէն փառաւոր և հրահանգիչ ցուցահանդէսը ուր լիուլի պիտի ցուցադրուի գեղարուեստներու, գիտութիւններու և ճարտարարուեստներու մէջ աշխարհի յառաջդիմութիւնը ։ Մ. Նահանգներու նախագահ Ուիլըըմ Թէֆթ արդէն հանած է պաշտօնական յայտարարութիւն մը որով աշխարհի բոլոր ազգերը կը հրաւիրէ միանալ Ամերիկայի այս մեծ միջազգային բերկրալի կ...ականը տօնելու համար ։ Պետական քարտուղարը Նաքս ամէն ջանք ի գործ կը դնէ այս Արուեստահանդէսը Ամերիկայի պատմութեան մէջ ամէնէն անման ընելու ։ Աշխարհի ամենէն քաղաքակրթեալ ազգ. ներկայացուցիչ պիտի ունենայ Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ զոր ամերիկեան Քօնկրէսը որոշեց իբրև յարմարագոյն վայրը ուր կարելի է հրաւիրել օտար ազգերը մասնակցելու այս փառապանծ տօնին ։

Արուեստահանդէսին վարչութիւնը յատուկ այդ նպատակին համար կազմակերպուած արուեստահանդէսի մը ձեռքն է ։ Միայն Քալիֆորնիոյ նահանգը մինչև ցարդ Աշխարհահանդէսին յատկացուցած է 22 միլիոն տոլէրէն աւելի ։ Աշխարհի ամէն կողմ արդէն սկսած է մեծ շահագրգռութիւն դէպի ցուցահանդէսը և վարչութիւնը ամէն օր երկրագնդին բոլոր մասերէն տեղեկութիւններ խնդրող նամակներ կ՚ստանայ ։

Եւրոպական ազգերու ցուցադրութիւններն շատ մեծ ու ճոխ պիտի ըլլան ։ Բացի ազգային ընդարձակ ցուցադրութիւններէն, զորս պիտի ընեն Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Ռուսիա, Իտալիա, Աւստրիա, Թուրքիա, Հոլանտա, Սպանիա, Զուիցերիա և ուրիշ ազգեր, ցուցադրութիւններ տեղի պիտի ունենան Եւրոպայի գլխաւոր ճարտարարուեստական հաստատութիւններու և ուրիշներու կողմէ որոնք գիտակ են թէ Փանամայի Ջրանցքին բացումովը նոր ու ընդարձակ հրապարակ մը կը բացուի Հիւսիսային և Հարաւային Ամերիկաներու արևմտեան ծովեզերքներուն, ինչպէս նաև Ծայրագոյն Արևելքի մէջ ։ Թէև մէկ կողմէն աշխարհի բոլոր երկիրները, մասնաւորաբար եւրոպական ազգերը, իրենց լաւագոյն և ամենահրահանգիչ ցուցադրութիւններովը պիտի ներկայացուին, այնպէս որ այս արուեստահանդէսը փառաւորութեան մասին մինչև հիմա տեղի ունեցած աշխարհահանդէսները պիտի գերազանցէ, Փանամա-Խաղաղականի Արուեստահանդէսը սա մասին ալ անզուգական պիտի ըլլայ որ հոն պիտի սփրէ մթնոլորտը Արևելքին ու այն երկիրներուն որոնք Խաղաղականի եզերքն են ։ Արդէն կը գուշակուի որ արևելեան ազգերուն և Խաղաղականի եզերքը բնակող ժողովուրդներուն ցուցադրութիւնները պիտի գերազանցեն Արևելքի կամ Արևմուտքի մէջ տեղի ունեցած ո և է ցուցադրութիւն ։ Չինաստանի, Ճափոնի, Փիլիփպեան կղզիներու, Հնդկաստանի, Ճաւայի, Եգիպտոսի, Օսմանեան երկիրներու և ուրիշ պետութիւններու ցուցադրութիւնները կ՚ակնկալուի որ խիստ ճոխ և փառաւոր պիտի ըլլան ։ Սան Ֆրանչիսքոյի փողոցներուն մէջ արևելեան մեծամեծ և փառապանծ թափօրներ պիտի կազմուին Արևելքի բոլոր ազգերը պիտի մասնակցին այս թափօրներուն և հանդէսներուն որոնք իրենց փառաւորութեամբը և զանազանութեամբը աշխարհ պիտի շլացնեն՝ Հնդկաստանի համբաւաւոր Տուրպարն ալ գերազանցելով ։ Մ. Նահանգներու արևմտեան մասը ճոխութեան մասին նմանը չտեսնուած ցուցադրութիւն մը պիտի ունենայ՝ իսկ միայն Նիւ-Եորք նահանգը հաւանականաբար մէկ միլիոն տոլէր պիտի ծախսէ իր ցուցադրութեան համար ։

Աշխարհահանդէսը պիտի բացուի աշխարհի բոլոր ազգերուն մարտանաւերէն բաղկացեալ հսկայ նաւատորմիղ մը Սան Ֆրանսիսքոյի Նաւահանգիստը մտնելով ։ Այնուհետև տեղի պիտի ունենան այս մեծ միջազգային խրախճանութեան հանդէսները, մասնակցութեամբ բոլոր ազգերու ։ Պաշտօնապէս հրաւէր պիտի կարդացուի օտար ազգերու պետերուն, որպէս զի արքայական զբօսանաւեր ալ ընկերանան նաւատորմիղին ։ Բոլոր մարտանաւերը պիտի հաւաքուին Ռուշ'նկթընի մօտ Հէմփթըն Րօտզ նաւահանգիստը և անկէ մեկնելով Փանամայի Ջրանցքէն պիտի անցնին ու Սան Ֆրանսիսքօ գան ։ Բացի ամերիկեան մարտանաւերէն 102էն աւելի օտար մարտանաւեր պիտի մասնակցին այս նշանաւոր մարտահանդէսին ։ Սան Ֆրանսիսքոյի նաւահանգիստը 150 քառ. մղոն տեղ կը գրաւէ և աշխարհի չորս մեծագոյն ցամաքապատ նաւահանգիստներէն մէկն է ։ Աշխարհահանդէսին բացման առթիւ Եւրոպայէն ուղղակի Սան Ֆրանսիսքօ նաւեր պիտի բանին ։

Ցուցահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սան Ֆրանսիսքոյի ծովածոցին և Խաղաղական Ովկիանոսի եզերքը ընդարձակ գետնի մը վրայ որ աւելի քան 1600 արտաարտավար (էյքր) տեղ կը գրաւէ, նաւահանգիստէն սկսեալ եզերելով Կոլտըն Կէյթ (Ոսկի Դուռ) նեղուցը մինչև Խաղաղականի եզերքը ։ Կոլտըն Կէյթ նեղուցէն նաւով անցնողներ պիտի տեսնեն ցուցահանդէսի հսկայ շէնքերը որոնց մէկը պիտի ըլլայ փառայեղ կոթող մը որ իր դիրքովը պիտի նմանի Նիւ Եորքի նաւահանգիստը զարդարող համբաւաւոր Պէրթօլտի ազատութեան արձանին ։ Բոլոր շէնքերը պիտի ըլլան մեծագոյնը և ամէնէն փառաւորը որ երբեք կառուցուած ըլլան աշխարհահանդէսի մը համար ։

Ցուցահանդէսին վայրը կը գերազանցէ համբաւաւոր Րիվիէրան Միջերկրականի եզերքը և կը յիշեցնէ Նափոլիի Ծոցը մերձ Սորէնթոյի ։ Գեղատեսիլ բլուրներ կը բարձրանան Կոլտըն Կէյթի երկու կողմէն և հոս ու հոն զմայլելի կղզիներ կը կէտկէտեն ծովածոցը ։ Սան Ֆրանսիսքօ քաղաքը աշխարհահանդէսի առթիւ խիստ հրապուրիչ կերպով պիտի զարդարուի. բլուրները հանրապարտէզներու պիտի վերածուին և արձաններով զարդարուին ։ Աշխարհի ամենաբարձր անթել հեռագրի աշտարակը պիտի կառուցուի Թէլէկրաֆ Հիլ կոչուած բլուրին վրայ և Փանամայի Ջրանցքէն անցնող նաւերուն հետ անթել հեռագրով միշտ հաղորդակցութիւն պիտի կատարուի ։

Աշխարհահանդէսին վարչական մարմնին 30 անդամները կը ներկայացնեն Խաղաղականի եզերքին ամենամեծ առևտրական շահերը որոնք կը հասնին հազար միլիոններու ։ Ասոնք ամէն ջանք ի գործ կը դնեն այս ցուցահանդէսը ընել աշխարհի պատմութեան ամենափառաւոր դէպքը ։ Հաշւի եղած է որ այս մեծ միջազգային Աշխարհահանդէսին համար ուղղակի ծախսուած դրամը 80,000,000 տոլարէն պակաս չպիտի ըլլայ ։

բաղմ մը ըլլալով հանդերձ, կառավարութիւնը իր ամբողջ ուշադրութիւնը աշխարհավար քաղաքականութեան յանձնելու ստիպուած է իր բնականաբար ։ Ամբողջ Ֆրանսա քաղաքական սաստիկ ջղայնութեամբ մը կը տառապի, մանաւանդ Դաշնակցական (Ռուսիոյ) ընթացքը զինքը անհանգիստ կ՚ընէ կոր ։ Ռուսիոյ կողմէ առնուած քայլերը անկասկած եւրոպական ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ ահարկու ազդեցութիւն մը առաջ պիտի բերեն ։ Եթէ Ռուսիոյ յետին միտքը վերջնականապէս պարզուի, այն ատեն Եւրոպիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ խառնակութիւն մը յառաջ պիտի գայ և շատ ցաւալի արդիւնքներ կը սպասուին բնականօրէն ։ Ռուսիան ծայրագոյն Արևելքի պատերազմին նման զինքը պատուհասող դէպքէ մը ետքը երկար ատեն խաղաղութեան և ինքնամփոփման շրջան մը բոլորելու պէտք ունէր. սակայն Բեթերսպուրկի դահլիճը չսորվեցաւ գործի վրայ կամ չարժեց մէջ գտնուելու այդ հիւանդագին մտայնութենէն ինքզինք չի կրնար կոր զատել ։ Իրանեան դէպքերէն անմիջապէս ետքը, Ռուսիոյ, Աւստրիոյ և Պուլկարիոյ մէջ համաձայնութիւն մը առաջ կուգայ և ասոր ալ կը յաջորդէ կովկասեան սահմաններուն վրայ զօրահանութիւնը ։ Միւս կողմէ Գերմանիա ալ ներքին նոր նոր կապեր հաստատելով հանդերձ, կայսրը Եւրոպայի անցուցած քաղաքական ճգնաժամին հետևանքով իր դաշնակիցներուն կարծիքները և տրամադրութիւնները վերջնականապէս առնալու պէտքը կը զգայ ։ Եւ այդ մտօք է որ Գորֆու երթալու պատրուակաւ Աւստրիոյ կայսեր և Իտալիոյ թագաւորին հետ տեսակցութիւններ ունեցաւ ։ Գերմանիոյ կայսեր այս տեսակցութեանց եւրոպական ընդհանուր քաղաքականութեան տեսակէտով մեծ կարևորութիւն մը կուտանք անկասկած ըլլալով որ այդ տեսակցութեանց միջոցին խօսակցութեան նիւթ եղած են քաղաքական ամենակարևոր հարցեր ։ Այժմ, Գերման գիւանագէտներուն միտքը յուզող էն կարևոր խնդիրն է աւստրօ-ռուս համաձայնութիւնը ։ Եթէ այս պարագան հաստատութիւն գտնէ լուրջ նշանակութիւն մը կ՚ունենայ Եւրոպայի համար, որպէս քաղաքական կարևոր դէպք մը ։ Որովհետև այսօրինակ համաձայնութիւն մը կարևոր հետևանքներու ծնունդ կուտայ անպայման ։

«Ենի Կազեթա», իր այս յօդուածը եզրակացնելով կ՚ըսէ թէ՝ եւրոպական ընդհ. քաղաքականութեան հորիզոնին վրայ երևցած այս նշաններէն հաւասարապէս կը հետևցուի թէ քաղաքական աշխարհին մէջ յուզեալ և խիստ ջղային գործունէութիւն մը կը տիրէ խիստ տագնապ մը գոյութիւն ունի, վտանգաւոր և սպառնալից ։

Արտաքին Լուրեր

ԻՏԱԼԷ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

«Մաթէն»ի մէջ կը կարդանք. — «Այս վերջին օրերուն մէջ ծանուցուեցաւ թէ՝ Ռուսիա համաձայնութիւն կնքած էր Իտալիոյ հետ և թէ ռուսական և իտալական կառավարութիւնները համամիտ էին կարելի եղածին չափ վաւս պատճառելու Թուրքիոյ ։ Այս լուրը երևակայական է ։ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը ուրիշ նպատակ չունի բայց եթէ խաղաղութեան և Պալքաններու մէջ «սթաթիւ քուօ»ին պահպանումը ։ Պալքաններուն մէջ կնճռոտութիւններ պատահելու վախէն է որ ռուսական կառավարութիւնը նախաձեռնարկ եղաւ տէրութեանց միջնորդութեան ։ Այս միջնորդութիւնը դրական արդիւնքի մը յանգելու հաւանականութիւնը չունի ։ Բ. Դուռը արդէն իմացուց թէ՝ կը բողոքէ իր մօտ եղած ամէն ձեռնարկի դէմ հաշտութեան պայմաններ առաջարկելու համար ։ Ուրեմն իտալական ծանօթ պայմանները չեն կրնար ի նկատի առնուիլ օսմ. կառավարութեան կողմէն ։ Միւս կողմէն որոշուած է թէ թուրք կառավարութիւնը չը պիտի ընդունի իր հաշտութեան պայմանները առաջարկելու այն պարագային ուր մեծ տէրութիւնները փափաքին գիտնալ զանոնք ։ Բայց յայտնի է որ այդ պայմանները անընդունելի են. Թուրքիա կ՚ուզէ որ Տրիպոլիսը պարպուի Իտալացիներէն ։ Ուրեմն Ռուսիա՝ միւս տէրութեանց պէս՝ պարզ հանդիսատես մը պիտի մնայ ներկայ պատերազմին մէջ ։ Ոչ մէկ դիտաւորութիւն, ոչ մէկ շահ ունի ալ աւելի կնճռոտելու կացութիւնը ։ Անշուշտ գանգատներ ունի Թուրքիոյ դէմ ։ Երկար ժամանակէ ի վեր Թուրքիա ոտնձգութիւններ (՞) կ՚ընէ պարսկական հողին վրայ, Ուրմիոյ նահանգին մէջ, Կովկասի հարաւային կողմը ։ Արդ, այս նահանգը ռազմագիտական շատ կարևոր արժէք մը ունենալով՝ Ռուսիա չի կրնար ընդունիլ որ Թուրքիոյ պէս զինուորական տէրութեան մը կողմէ գրաւուի անիկա ։ Կը փափաքի որ Թուրքերը ետ քաշուին Ուրմիոյ նահանգէն ։ Ռուսական կառավարութիւնը բազմաթիւ դիտողութիւններ ըրաւ այս մասին Բ. Դրան ։ Այս դիտողութիւնները մինչև հիմա ոչ մէկ արդիւնք ունեցան ։ Թուրքիա միշտ պատասխանած է Ռուսիոյ բողոքներուն թէ տեղեկութիւն չունի օսմանեան զօրքերուն կողմէ պարսկական հողին վրայ եղած ոտնձգութիւններու մասին ։ Թուրքեւպարսիկ յանձնաժողով մը կազմուած է հիմա այդ նահանգին սահմանները ճշդելու համար ։ Հաւանօրէն յանձնաժողովին աշխատութիւնները երկար ատեն պիտի տևեն ։ Թուրքիա պատճառներ չունի Ռուսիայէն գանգատելու ։ Եթէ ռուսական կառավարութիւնը ուզէր՝ կրնար օգուտ քաղել 1908ի Յեղափոխութենէն ստեղծուած կացութենէն, ինչպէս և թուրքեւիտալական պատերազմէն ։ Ռուսական դեսպանը չորս տարիէ ի վեր շատ թրքասէր քաղաքականութեան մը կը հետևի. այդ քաղաքականութեան զոհ գնաց. բայց Թուրքիա բան մը չըրաւ Ռուսիոյ հաճելի ըլլալու համար ։ Ուրեմն կրնայ ըլլալ որ, եթէ օսմ. կառավարութիւնը պնդէ ի նկատի չառնել Ռուսիոյ բողոքները Ուրմիոյ նահանգին օսմանեան զօրքերուն կողմէն գրաւման դէմ, ինչպէս որ կ՚երևի թէ հիմա ի նկատի չառներ, կրնայ ըլլալ որ այդ պարագային ռուսական կառավարութիւնը ձեռք առնէ կացութեան պահանջած միջոցները ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԷՋ

«Թան», շահեկան թղթակցութիւն մը կը ստանայ Հռոմէն, որուն մէջ ըսուած է թէ՝ այն ջերմ մտերմութիւնը, որ կը կապէր Վիլհէլմ Բ. Ումպերթօ թագաւորին հետ՝ գոյութիւն չունի Վիքթոր Էմմանուէլի հետ. այս երկու վեհապետներուն միջև գոյութիւն չունի այն բնաւորութեան համանմանութիւնը որ կայ Զարին և Իտալիոյ թագաւորին միջև ։ Սավուայի տան և Հապսպուրկներու տան միջև յարաբերութիւնները շատ պաշտօնական են ։ Երրեակ Դաշնակցութեան նորոգումը սկզբունքով որոշուած է Աւստրիոյ և Իտալիոյ միջև ընդհարումի մը առաջքը առնելու համար, ընդհարում, որ չուտով տեղի պիտի ունենար ։ Սակայն Վենետիկի մէջ Երրեակ Դաշնակցութեան վերանորոգումին վրայ չի պիտի խօսուի ։ Կարգ մը թերթեր և քաղաքագէտներ կը փափաքին որ Վիքթոր Էմմանուէլ ծանրանայ Վիլհէլմ կայսեր հետ իր խօսակցութեանց մէջ այն անհրաժեշտութեան վրայ թէ՝ Գերմանիա աւելի յարգէ Իտալական Դաշնակցութիւնը և նուազ մտերմութիւն ունենայ Թուրքերուն հետ ։ Ջենովա շրջականները կ՚փափաքին որ տեղի ունենալիք խօսակցութեանց մէջ միջոց մը փնտռուի Տրիպոլսոյ սահմանին տալու համար այնպիսի լուծում մը, որ չի սկարացնէ Երրեակ Դաշնակցութիւնը և չի վարկաբեկէ Իտալական ժողովուրդին աչքին առջև, նաև կը կարծուի որ պառոն Մարշալի քաղաքականութիւնը, ֆոն Տէր Կոլցի ցոյցերը, ինչպէս և գերմանական կառավարութեան կողմէ ի նպաստ խաղաղութեան ռուսական նախաձեռնութեան եղած ընդդիմութիւնը ժողովրդական չեն կացուցաներ Երրեակ Դաշնակցութիւնը ։

ՄՐ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԻ ԱՌԹԻՒ

Պալֆուր, ընդդիմադիր կուսակցութեան անունով, արտասանած է կարևոր ճառ մը, ուր պարզած է բոլոր այն պատճառները որոնց համար միութենական կուսակցութիւնը հակառակ է կառավարութեան կողմէ ներկայացուած օրինագծին ։ Այս պատճառները հիմնուած են այն իրողութեան վրայ թէ՝ երեսփ. ժողովին ներկայացուած օրինագծին մէջ ոչ մէկ երաշխաւորութիւն նախատեսուած է ի նպաստ հանքատէրերուն, և թէ օրինագիծն իսկ չապահովեր խնդրին վերջնական կարգադրութիւնը, այնպէս որ խնդիրը միշտ բաց պիտի մնայ ։ Սակայն Պալֆուր կը յայտարարէ թէ՝ ներկայ պարագաներու մէջ՝ խորհրդարանին լուծումը կարելի չէ, նոյն իսկ այն պարագային ուր կառավարութիւնը յաղթուի ։ Ուրեմն՝ ընդդիմադիր կուսակցութեան նախկին պետին մտածումով՝ ներկայ երեսփ. ժողովն է որ պարտի փնտռել խնդրին լուծումը ։ Բայց ընդդիմադիր կուսակցութիւնը հաստատապէս հակառակ է ծրագրին իր ներկայ ձևին մէջ, և Պալֆուր խնդրած է երկրորդ ընթացումին վեց ամիս երկարաձգումը ։ Ասքուիթ պատասխանած է հակիրճ կերպով Պալֆուրի, ըսելով թէ պարտաւելով հանդերձ անոր օրինագիծը՝ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը անոր տեղը բռնող ուրիշ միջոց մը առաջարկեր ։ Ասքուիթ աւելցուցած է թէ՝ կառավարութիւնը չէր յաջողած երկու հակառակորդ կողմերուն միջև հաշտութիւն ստեղծել և թէ՝ գործադուլը վերջ չարունակելուն համար՝ պարտականութիւն մը կը նկատէր նուազագոյն օրավարձի սկզբունքը հաստատել օրինագիծով մը ։

⁂ Լոնտոնէն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի. «Ընկերվարական կուսակցութիւնը Եօրքշայրի հանքագործներուն մէջ բուռն յայտարարութիւններ ցրուել կուտայ ։ Ընկերվարականները իրենց բուռն յարձակումները կը շարունակեն հանքատէրերուն և կառավարութեան դէմ և կ՚զգուշացնեն գործաւորները «պաշտօնական խորամանկութենէ» չի բռնուիլ և լաւ վիճակի մէջ պահել իրենց յեղափոխական զէնքերը ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԱՆԳԼԵՒՌՈՒՍԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ

Դէհրանէն կը հեռագրուի «Մաթէն»ի. «Պարսկական կառավարութեան պատասխանը անգլեւռուսական ծանուցագրին՝ գոհացուցիչ նկատուած է ։ Պարսկաստան կ՚ընդունի հինգ միլիոն ֆրանքի փոխառութեան առաջարկը և պահանջուած ապահովութիւնները կուտայ, ծանուցագրին մէջ յիշատակուած չորս գլխաւոր կէտերուն վրայ ։ Այս պատասխանին ոճը շատ բարեկամական է ։ Անհաւասիկ ամենէն շահեկան տողերը. երբ սպացոյց իր բուռն փափաքին բարեկամութեան և վստահութեան հիման մը վրայ հաստատուած տեսնելու Պարսկաստանի, Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջև յարաբերութիւնները՝ պարսկական կառավարութիւնը պիտի փութայ 1907ի պայմանագրութեան սկզբունքներուն համաձայն քաղաքականութեան մը հետևելու ։ Պարսկական կառավարութիւնը իր պատասխանը կը վերջացնէ յայտնելով թէ տէրութիւնները իրենց դրական աջակցութիւնը կը խոստանան Պարսկաստանի ապագայ փոխատուութեան և օտար զօրքերու մեկնումին մասին ։

«ՕՍՔԱՆԱ»Ի ՏԱՍՆԵՒՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Իսթիպուրնի բացերը «Օսքանա»ի հետ միասին ընկղմող 18,750,000 ֆր. հնչուն դրամը ապահովագրուած էր Լոյտի ընկերութեան ։ Ամսոյ 19ին Բէնէնսիլէթօ և Օռիէնթալ ընկերութիւնը իր պահանջքը ներկայացուցած է Լոյտի, որ 21ին ապահովագրելներուն յանձնած է 18,750000 ֆր նոյն չէք մը ։ Բնականաբար «Օսքանա»ի բեռներէն հանուելիք դրամը Լոյտի պիտի պատկանի ։ Ազատարար գործողութիւնները, կը կարծուի, շատ դժուար պիտի ըլլան ։ Ընկղմած նաւուն վերին կամուրջին տախտակները պարտին բեկնել նախ մեծ ամբարտակը ։ Այնուհետև ճամբայ պիտի բանան բեռներուն մէջէն և գլխաւոր կամուրջը առաջնորդող երկրորդ ամբարտակը պիտի երթան, Հոն, թղթակցութեան փոքր սրահի մը մէջ, կը գտնուի, գրոցի մը մէջ պարփակուած, ծովու ջուրէն ժանգոտած բանալի մը ։ Այդ բանալիով կը բացուի գաղտնի դարան մը, որուն մէջ սուզակներ պիտի գտնեն ուրիշ բանալի մը, որով կարելի պիտի ըլլայ բանալ դանձը պարունակող արկղները, որոնք ստորին կամուրջին մօտ կը գտնուին ։ Սուզակներու գործը ծայրայեղօրէն փափուկ և խիստ վտանգաւոր է ։ Եւնէնկ նաւապետը, որ ազատարար գործողութիւնները պիտի վարէ, յուսահատ չէ սակայն բոլոր արկղերուն յաղթելու ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Օքլահօմայի Նոր նահանգին հանրապետական ազգային ժողովը, աղմկալից նիստէ մը յետոյ որ տևած է ամբողջ գիշերը և ուր իր անդամներէն մէն յանկարծամահ եղած է՝ արտօնութիւն տուած է Չիկակօյի ազգային ժողովին տասը պատգամաւորներուն՝ պաշտպանել Րուզվէլթի թեկնածութիւնը ։ Առաջին նահանգն է որ ի նպաստ նախկին նախագահին քուէ կուտայ ։ Ինտիանայի նահանգին ընտրական ժողովները, որոնք անուանած են հանրապետական ազգային ժողովին մէջ իրենց պատգամաւորները, ընտրած են Թէֆթի կուսակիցներէն 136 և Րուզվէլթի կուսակիցներէն միայն 8 հոգի ։ Չիքակոյի հանրապետական ազգային ժողովին մէջ նահանգներու ազգային ժողովներէն արդէն ընտրուած 146 պատգամաւորներէն 130ը Թէֆթի կուսակից և 16ը Րուզվէլթի կուսակից են ։ Նիւ Եորքի Ինտիփէնտէնթ Փէյփը՝ իր 500 անդամներուն միաձայն հաւանութեամբը քուէարկած է որոշում մը Րուզվէլթի յայտագրին յեղափոխական վարդապետութիւնները դատապարտելով ։ Նախագահ Թէֆթ ընդհուպ պիտի սկսի ընտրական ճառերու նոր պայքար մը Իլլինոյսէն մինչև Ժոթինի արևմտեան և հարաւային մասերուն մէջ, այնինչ այն նահանգներուն մէջ, ուր Րուզվէլթի կուսակցական օրինները ամենէն ազդեցիկ տարրերը ունին իրենց սրամադրութեան տակ ։ Նախագահը Րուզվէլթի յեղափոխական յայտագրին կարելի եղածին չափ օգտուիլ պիտի քաղէ, յայտագիր որ դատարաններու վճիռները և ատեանները կ՚ենթարկէ ժողովրդական ... գնահատութեան — իր ...ցակցին թեկնածութեան դէմ պայքարելու համար ։ Դատաւորները կը շարունակուին Րուզվէլթի բարեկամներու շարքերուն մէջ իր չափազանց արմատական վարդապետութեանց պատճառաւ ։ Երեսփոխան Կարանիր, Ուիլեամս գոլէճի նախագահ Անտրիւ Հալայթ հեռացած են Րուզվէլթէն իր հրէշային առաջարկութեան պատճառաւ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՆՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Աթէնքէն «Գօրիէռա Տէլլա Սէրա» թերթին ուղղուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ՝ չորս թորփիլներ պայթած են Նեղուցներու մէջ, առանց սակայն ո և է նաւու մը վնաս պատճառելու ։ Ջուրերու հոսանքը զանոնք քշած է ։ Թուրքերը Նեղուցներու մուտքին կողմը երկու խաչաձևապատ թորփիլներու գծեր հաստատած են. առաջինը զետեղուած է Անկիւնագծին երկայնքը, որ Բէփի սափսական եզերքէն Թէքէի եւրոպական եզերքին հարաւային կողմը կ՚երկէ, եզերքէն փոք հեռաւորութեամբ կէտի մը վրայ կանգ առնելով ։ Հինգ փոքր արկղներ ցոյց կուտան առևտրական նաւերու ճամբան եւրոպական եզերքին երկայնքին վրայ ։ Թորփիլներու երկրորդ գիծ մը հաստատուած է Գիլիտ-Պահիրի և Գալէ Սուլթանիէի միջև ։ Թորփիլները իրարմէ անջատող հեռաւորութիւնն է 50էն 70 մէթր ։ Առաջին գիծը կը բաղկանայ 40 թորփիլներէ, որոնք զետեղուած են 2 մղոն երկայնքի մը վրայ ։ Այն պարագային ուր իտալական նաւատորմիղը Նեղուցներուն վրայ յարձակում գործէ՝ ծովեզերքին վրայ գտնուող ծփուն թորփիլները պիտի նետուին ։

ՄԵԾ ՊԱԶԱՐ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ. — Ֆրանսական դեսպանուհին Տիկին Պոմբառ որ վերջերս Պոլսոյ հրկիզեալներուն այնքան օգտակար հանդիսացաւ, հիմա ալ կ՚զբաղի միջազգային բարեգործական խնդիրներով ։ Տիկին Պոմբառ կը կազմակերպէ այժմ մեծ Պազար մը, — ի նպաստ միջազգային ընկերութեանց, — որ տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 12 ուրբաթ և Ապրիլ 14 կիրակի օրերը ։ Այս աննախընթաց տօնը տեղի պիտի ունենայ դեսպանատան նոր սրահներուն մէջ ։ «Սթամպուլ» կ՚ըսէ թէ Պոլսոյ մէջ առաջին անգամ ըլլալով այս տեսակ պազար մը կը սարքուի, մեծ ու գեղեցիկ ։ Վաճառանոցներ, ճոխ վաճառուհիներ գլխաւորութեամբ Տիկին Պոմբառի տարբեր տարբեր ճիւղերու մէջ պիտի աշխատին ։ Սիրուն անակնկալներ անպակաս պիտի ըլլան ։ Եթէ օդը ներէ, պարտէզը պիտի բացուի սաղոց համար ժամը 3էն մինչև 5՝ ուր պիտի կրնան պտոյտ ընել էշերով և նաւեր բանեցնող աւազանին վրայ ։ Գեղատեսիլ աղջիկներ ազգային տարազով կաթնեվաճառութիւն պիտի ընեն ։ Բուֆէտներ, ներկայացուցիչներ, երգ, ջութակ ։

ՍԱՄՈՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ պաշտօնութիւնը գրաւ էինք երէկ ։ Նախարարաց Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ որոշած է նաև որոշ գումար մը յատկացնել Բօրասի էֆ. ի այրիին Տիկին Էլէն Բօրասիի ։ Որոշուած է նաև որ ոճրագործին դատապարտութիւնը անյապաղ տեղի ունենայ և օրէնքը իր բոլոր խստութեամբ գործադրուի ։ Սամոսի իշխանապետութեան գործակատարը Բ. Դուռ երթալով ընդունուած է Աօմէ պէյէ որ իրեն ներկայացուցած է այս առթիւ հասած հեռագիրները ։ Իշխանին յաջորդ նշանակուածը Մէրոփի կառավարիչ Վէկլէրի էֆէնտին է, որուն ընտրութիւնը ենթարկուած է կայս. վաւերացման ։

ԴԱՐԱՏԱՂԻ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԸ. — Բ. Դուռը իր հաւանութիւնը յայտնած է Դարատաղի նախկին հիւպատոսին Մ. Բլամէնացի գործակատար անուանման, Մ. Բօրօվիչի տեղ, որուն ետ կանչուիլը գրուած էր ։ Մ. Բլամէնաց արդէն Չէթինէէն մեկնած է Պոլիս գալու համար ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարանի պարգևաբաշխութեան հանդէսը վաղը պիտի կատարուի ի ներկայութեան Սուլթանին որ Նշանթաշի ճամբով վարժարան պիտի երթայ, անձամբ տալու շրջանաւարտներուն վկայականները ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ շոգենաւային ընկերութեան «Քալիֆորնիա» շոգենաւը Քարէմիտի շրջակաները խրած է, մէջը ունենալով մեծաքանակ ապրանք և բազմաթիւ ուղևոր որոնց ամէնքն ալ ազատուած են ։ Շոգենաւը գրեթէ անգործածելի վիճակի մատնուած է ։

ԹԱՐԱՊԻԱՅԻ մէջ յոյն նաւավարի մը կինը, Զօյիցա անձնասպան եղած է տանը հորը նետուելով ։ Ցնաահաստութեան պատճառը յայտնի չէ ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ ձերբակալուած է հունգարական ոստիկանութեան պահանջումով Ֆրանց Օտլովսքի անուն Մաճառ նախկին երեսփոխան մը որ ամբաստանուած է իբր զեղծարար ։ Այս մարդը իբր սեղանաւոր շատերէ դրամներ առած էր և յետոյ փախուստ տուած ։ Թէև իր ձերբակալման ատեն սպառնացած է ոստիկաններուն արձանակի հարուածներ պարզելով, և սակայն ոստիկանութիւնը յաջողած է ձեռք ձգել զայն ։

ՊՈԼՍՈՅ սուս զաղութը մեծ հացկերոյթ մը պիտի սարքէ ի պատիւ Մ. Զարիքօֆի ։

⁂ Մ. Սվէչին արդէն հասած է Պոլիս և երէկ ներկայացած է Արտաքին գործոց նախարարին ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մէջ մահուան դատապարտուած Եանի բանտէն փախած է ։

ԻԹՆ-ԷԼ ՐԷՇԻՏԻ ցեղէն 18 երիտասարդներ Պոլիս պիտի գան հետևելու համար բարձրագոյն ուսման ։

ԷՍՔԻՇԷՀԻՐԻ խռովութիւններուն պատճառաւ, որոնց արձագանգը եղած էինք երէկ, Ներքին գործոց նախարարութիւնը Պատերազմական նախարարութենէն խնդրեց հարկ եղած զինուորական միջոցները ձեռք առնել ։ Դէպքին վրայ հետևեալ մանրամասնութիւնները առնուած են. — Երկրորդ կարգի ընտրութեանց առնուած մէջ իթթիլհաստականները յաջողութեան հետևանքով, իթթիլաֆականները իրենց կացութիւնը զօրացնելու համար իրենց ջանքերը կրկնապատկած էին ։ Էսկիշէհիր բաժնուած էր 36 շրջանակներու ... որոնցմէ երկու շրջանակի համար հակակշռի յանձնաժողով մը ։ Այս յանձնաժողովները գործի պիտի սկսէին, և երբ քուէտուփն մտեցան, տեսան որ զինեալ անձեր կը պոռային «Շէրիաթ կ՚ուզենք, գուք՞ մազի կեավուր կ՚ըսէք կոր» ։ Բաղխում մը առաջ եկաւ և ... վիրաւորուեցան ։ Ցուցարարները ձերբակալեցին քոմիսէրները և անոնց ձեռքերը կապեցին ։ Ոստիկան-զօրքերը ուղեցին միջամտել, բայց թիւերնին անբաւական էր և հազիւ կարելի եղաւ ցուցարարներու փոքր թիւ մը ձեռք անցնել ։ Բայց վերջ ի վերջոյ կարելի եղաւ ամէնքն ալ ձերբակալել ։ Կը ծանուցուի թէ վերջերս, ձերբակալուած անձի մը վրայ սա յայտարարութիւնը գտնուած էր. — «Թող ամէն Իսլամ Հաճի Վէլէտի դրօշին թող յարի» ։ Եւ ասիկա իթթիլաֆականներու այն տեղի նախագահն էր ։ Այդ յայտարարութեան մէջ կ՚ըսուէր նաև թէ 45րդ յօդուածը նպատակ ունի ջնջելու բամազանը և օրական 5 նամազը ։

ՏՕՓԹ. Պէսիմ Էօմէր պէյ առջի օր ընդունուեցաւ Սուլթանէն ։ Տօփթօռը օսմ. կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ Կարմիր Խաչի համաժողովին մէջ, Ուաշինկթընի մէջ և մօտերս պիտի մեկնի Պոլսէն ։

ՕԹՕՄՕՊԻԼԻ ԱՐԿԱԾ. — Առջի իրիկուն Շիշլիի մէջ օթօմոպիլ մը Թրամուէյի կայարանին մօտ գետին տապալեց Օր. Բարման անունով աղջիկ մը, որ գլուխն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ ։ Դրացի դեղարանի մը մէջ նախնական դարմանները տրուեցան, ուրկէ վերջ տուն տարուեցան և բժիշկներ կանչուեցան իսկոյն ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց կառապանը ։

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ՔՕՄԻՏԷՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ. — «Մաթէն»ի ուղղուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Միլէթիչ և Կէօրկիէֆ ուսուցիչները Սոֆիայի համալսարանէն՝ Բելկրատ հասած են, իբր մակեդոնական քօմիթէին պատգամաւորներ, միտքերու մէջ գրգռութիւն առաջ բերելու համար ի նպաստ եւրոպական միջամտութեան ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ. — Պէյրութէն կը գրեն «Աժանս տը լա Բրէս»ի. — Տեղւոյս առևտուրը շատ ողբալի վիճակ մը առած է ։ Երբեք Պէյրութ այսանկ եղած չէր ։ Վաճառականները հաւաքում մը ունեցան և Օսմ. Պանքայի տնօրէնէն խնդրեցին որ օժանդակէր կացութեան բարելաւման. ոմանք մորաթօրիօմ մը և ոմանք ալ մէկ ամսուան պայմանաժամ խնդրելով ։ Պատերազմական ատեանին գործունէութեան շնորհիւ հանդարտութիւնը կը տիրէ քաղաքին մէջ ։ Կը յուսանք որ իր գործունէութիւնը պիտի սահմանափակուի միայն ոճիրներու և կողոպուտներու մէջ և մամլոյ դատերը պիտի յանձնուին սովորական դատարաններու ։ Այսօր տեղեկացուցինք որ չարամտաբար թէ մը տնօրէնը 60 ոսկի տուգանքի դատապարտուած է տարբերու միջև անհամաձայնութիւն սերմանող յօդուածի մը համար ։ Տուգանքին գումարը չհամապատասխաներ Պէյրութի մէջ խմբագիր եղող անձի մը նիւթական կարողութեան ։ Կ՚երևայ թէ այս թղթակիցը այն հաւատքը ունի որ Պոլսոյ խմբագիրը կը համապատասխանէ ։ Ընտրութեանց առթիւ նոր բան չկայ ։ Պահ մը կարծուեցաւ թէ նոր կարգադրութեամբ մը Պէյրութի վիլայէթին բնակիչներէն երրորդ քրիստոնեայ երեսփոխան մը պիտի ընտրեն, բայց այս յոյսը պարապ ելաւ ։

ԻԹԹԻԼԱՖԻ Իզմիրի ակումբը Էրզրում հեռագրով մը կը գանգատի թէ անօրինութիւններ գործուած են ընտրութեանց մէջ ։

ՀՄԱՅԵԱԿ էֆ. Խօսրովեան որ Իզմիրի մէջ գրած է իր թեկնածութիւնը այսօր Իզմիր կ՚ուղևորի պարզելու համար իր ծրագիրը ։

ՏՕՓԹՕՐ ՐԻԶԱ Թէվֆիգ պէյի վրայ կատարուած յարձակումը որուն արձագանքը եղանք մայրաքաղաքիս բոլոր թերթերուն կողմէ կը պախարակուի ։ Թալէաթ պէյ հրահանգ տուած է կլ. միւդիրին իշխանութեանց որ խստիւ պատժուին հեղինակները ։ Նոյնպէս հրահանգ տրուած է հսկելու մինչև որ Րիզա Թէվֆիգ պէյի վրայ ո և է յարձակում չըլլայ ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը գրեց Թղթատարական նախարարութեան թէ՝

սամ. ազգային պանքան, բայց Եգիպտոսէ, օսմ. երկրին մէջ գտնուող միւս պանքաներուն և դրամական հաստատութիւններու հետ ծածկագիր հեռագիր քաշուելու արտօնուած է։

ՊՈՒՇՕ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՆԷ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ՝ Պօշօ էֆ. հոն կեցած է Սէրֆիչէ երթալէ, նկատելով որ տեղւոյն ո՛չ իսլամները և ո՛չ ալ Յոյները իրեն քուէ պիտի տան։ Ասոր համար Պօշօ եկաւ Իզմիր, որպէս զի տեղւոյն մէջ և կամ Արշիպեղագոսի կղզիներուն մէջ գտնէ իր թեկնածութիւնը։ Պօշօ, Իզմիրի թերթերուն գրածին նայելով, վերջին շաբթուան մէջ, Սանճ. գլխւոյն մէջ յունարէն բանախօսութիւն մը արտասաներ է և ի մէջ այլոց ըսեր է թէ՝ «Թուրքերը բարբարոս են»։ Այս պարագան տեղւոյն Թուրք տարրին մէջ բաւական յուզում պատճառեր է և տեղւոյն թերթերը Պօշօի դէմ բողոքագրեր հրատարակեր են։ Պօշօ իր այդ ճառին մէջ ըսեր է թէ՝ «ես օսմանցի եմ այնքան որքան է՝ օսմ. պանքան»։ Արդ, Իզմիրի Թուրք թերթերը բացատրութիւն կը պահանջեն իր այս խօսքերուն համար։

ՕՍՄ. վարժապետանոցի տնօրէն Սամի պէյ հրաժարած ըլլալով, նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Պոլսոյ կուսակալութեան կրթ. տնօրէն Ալի Րէշատ պէյ. իսկ այս վերջինին տեղ պաշտօնի կոչուեցաւ Պոլսոյ Սուլթանիէ վարժարանի տնօրէն Լութֆի պէյ, իսկ Մէքթէպի երկրորդական վարժարանի տնօրէն Քէմալ պէյ ալ Սուլթանիէի տնօրէն անուանուեցաւ։

ԻՍԼԱՄ ԿԻՆԵՐ. ԵՒ ՇԷՅԽ-ՈՒԼ-ԻՍԼԱՄԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Շէյխ ուլ Իսլամը հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ. «Կանանց երեսները ծածկելու մասին իսլամական կրօնքին տրամադրութիւնները օգտակար են։ Նոյնիսկ Եւրոպայի մէջ իմաստասէրներ գնահատած են այդ տրամադրութիւնը, բայց ցաւով կը տեսնուի որ այդ պարտականութիւնը հետզհետէ չի յարգուիր մեր մէջ։ Իսլամ կիները՝ խեղաթիւրելով իրենց հագած «չարշաֆ»ներուն ձեւերը՝ ժամանակէ մը ի վեր կը հետեւին նորաձեւութեան։ Այն իսլամ հանըմները որոնք հոգածու են իրենց պատիւը, պարկեշտութիւնը, համեստութիւնը և արժանապատուութիւնը պահպանելու պարտին զգուշանալ թերանալէ իրենց այս պարտականութեան մէջ, հանդերձանքին մէջ ծանր պատիժներու չենթարկուելու՝ համար։ Միւս կողմէ պարտաւոր ենք յանձնարարել մեր կիներուն և աղջիկներուն Շէրիի ճամբէն չի շեղիլ և յարատեւել անոր մէջ, ինչպէս և ունեցածներն արգիլել կամ պատժել։ Ազգը այն ատեն միայն կը յառաջդիմէ երբ որ կրօնական պարկեշտութիւնը և ցեղային գովելի սովորութիւնները լաւ պահպանէ։ Ճարոնական ազգը այս կերպով միայն յառաջացաւ 30—40 տարուան մէջ իր տրամակարգ յառաջդիմութեան մէջ։ Օսմ. կառավարութիւնը Պատժ. Օրէնքին 99րդ յօդուածին Դ. յաւելուածին համաձայն որ վաւերացած է Կայս. իրատէով, կը տրամադրէ որ օսմանեան երկրին մէջ ճանչցուած կրօնքներու պատկանողները պարտաւոր են գործադրել իրենց կրօնքին բարքերն ու պահանջումները, և թէ անոնց հակառակը գործել արգիլուած է, նաեւ թէ նոյն տրամադրութեամբ նախատեսուած յանցանքներուն հեղինակները պատժական դատարաններու կողմէն պիտի պատժուին։ Ուստի յարգոյ ժողովուրդին մանաւանդ կը ծանուցուի թէ՝ իսլամ կիները՝ օրինական հետապնդումի չենթարկուելու և իրենց նմաններուն քով ամօթահար չի մնալու համար պարտաւոր են Շէրիի պահանջումներուն համաձայն ծածկուիլ և առանձնացած մեղապարտ տեղեր մտնելէ զգուշանալ, նաեւ ընտանիքի պետերն ալ պարտաւոր են միշտ հոգածու և ուշադիր ըլլալ այդ մասին կրօնական պատուէրներու և ազգ. բարքերու։»

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն «Մօնիթէօր.ի. — այս տարի արմտեաց արտածումները կը յաջորդեն իրարու կարեւոր քանակութեամբ։ Հունձքի այս առատութիւնը ոչ թէ երկրագործական նոր մեթոտներու գործադրութեան արդիւնք է, այլ եղանակներու յաջող ընթանալուն։ Արդարեւ չոր և խոնաւ օդեր ունեցանք։ Եթէ պատերազմը չըլլար, մեր առեւտրական կացութիւնը գոհացուցիչ պիտի ըլլար նկատի ունենալով հունձքերուն առատութիւնը թէ քանակի և թէ որակի տեսակէտով։

*** Հրեաները երկու մասի բաժնուած են հոս։ Ոմանք Փարասոյի կուսակից են, և ոմանք ալ Մազլիահի։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆԸ

(ԿՆՈՒՆՔ, ՄԱՀ, ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ)

Սրգլեան ընտանիքը կը ծանուցանէ մահը՝ Օր. Խորովանի Մեստճեանի որ տեղի ունեցած է երէկ առտու։ Յուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը ժամը 2 ու կէսին (Ը. Ն.) Պօյաճի գիւղի Ս. Երից Մանկանց եկեղեցիին մէջ։ Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 1. 15ին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՄԱՐՏ 25

Ֆրանս. Ռանդ	93.90 ֆր.
Օսմ. Փօնսօլիտ քց.	89.20 »
. .	——
Բում Երկաթուղի	202.75 »
Թարս Այոլն	683.— »
Քրոմաւոլ	373 - »

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՈՂԱՅԻՆ ԳՐԱՒՈՒՄՆԵՐ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ակնայ Լիճք գիւղէն երեք ազգայիններ գրով մը դիմած են Ազգ. Պատրիարքարան և կը բողոքեն տեղական իշխանութեանց դէմ, որ ասկէ երեք տարի առաջ վճռուորական յետնեալ տուրքերու —հազար ղրուշ— փոխարէն (1318—314) ծախեր է իրենց 6000 ղրուշի արժէք ունեցող պարտէզներն ու այգիները՝ հակառակ իրենց կրկնակի դիմումներուն և բողոքներուն։ Յիշեալ ազգայինները կը խնդրեն որ գրաւուած հողերու ցանկին մէջ անցուին իրենց արտերն ու պարտէզներն ալ և բարեկարգիչ յանձնաժողովին հետ զրկուիլ իր ներկայացուցիչին ուշադրութիւնը հրաւիրելու այս կէտին վրայ։

ՎԱԳՖ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

Խարբերդի առաջն. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլին վրդ. գրով մը դիմած է Պատրիարքարան և կը ծանուցանէ թէ՝ կառավարութիւնը կալուածատուրք կը գանձէ ազգային բարենպատակ հաստատութեանց պատկանող «վագֆ» կալուածներէն, առարկելով որ անոնք անհատներու անունով արձանագրուած են։ Գաբրիէլին քհ. պատրիարքարանէն կը խնդրէ նաեւ որ այս մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ըլլայ և կառավարութեան միջոցաւ լուծուի այս խնդիրը, հակառակ պարագային բարենպատակ հաստատութիւնները կը տուժեն՝ և շատ անգամ ալ իրենց անունը արձանագրուած անձերը երբ կը մեռնին, անոնց ժառանգորդները դժուարութիւններ կը յարուցանեն։

ՋԱՒԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԴԷՄ

Տիգրանակերտի առաջնորդ Զաւէն եպ.ի դէմ հանրագրութիւն մը հասած է Պատրիարքարան, որով խստիւ կը բողոքեն յիշեալին դէմ, որ յարած ըլլալով Հնչակեաններուն՝ կողմնակցական ոգի մը ցոյց կուտայ այդ կուսակցութեան չի պատկանող ազգայիններուն հանդէպ։ Այս բողոքագիրը յանձնուեցաւ Խառն Ժողովին։

ԲԱՀԱՅԱՑԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ջօնկուլտաքի քահանայական խնդիրը քննելու համար պատրիարքարանի կողմէ Բարթող էֆ. Թագըմճեան նոյն տեղը պիտի զրկուի։

** Դատըգիւղի Տ. Արիստոմ քհ.ի առաջարկուած էր որ իբրեւ հոգեւոր հովիւ Աթէնք մեկնի, յիշեալ քահանան կը պատասխանէ թէ՝ կարգ մը ընտանեկան պատճառներով չի կրնար ընդունիլ այդ պաշտօնը։

ՆՊԱՍՏԸՆԿԱԼ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի կեդր. վարժարանի նպաստընկալ ուսանողներուն թէ՝ իրենց թօշակները պիտի վճարէն մարտ 14ին, իսկ համալսարանի ուսանողները՝ հետեւեալ օրը։ Ամէն ուսանող պատրաստ է իր քննութեանց վկայացոյցներով ներկայանալ։

ԵԱՖԱՅԻ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

Գրած էինք տարի մը թէ՝ Եաֆայի մէջ նոր քննութիւն կատարուած է՝ խնդրոյ առարկայ ազգապատկան կալուածներու մասին և հետապրու խնդրուած է որ առժամաբար յետաձգել տրուի՝ իճրայի գործողութիւնը, Պատր. փոխանորդ Սմբատ վրդ. շաբաթ օր Շէյխ իւլ Իսլամին դիմեց բրաւ այս մասին և ներկայացուց Երուսաղէմէն ղրկուած հեռագիրը, որուն համաձայն քննութիւն տեղի ունեցած և ճշդուած է թէ՝ «Մանխուլթ»ի կամէ փնտռուած կալուածին տեղը չի համապատասխաներ գրաւուած կալուածին։ Հետեւաբար դատավարութիւնը ամբողջովին սխալ հիման վրայ տեղի ունեցած է և Եաֆայի Հայերը սխալ գործողութիւն մը կատարած էին։ Շէյխ-իւլ-Իսլամը եւս տեսած ըլլալով նոյն հեռագիրը, յանձնարարեց թէտվիգ-ի-Շէրիի ժողովին որ գործադրուի կարեւորը՝ կատարուած քննութեան հիման վրայ։

ԲՈՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԷՋ

Կիլիկիացի ամերիկահայ ուսանողներու խումբ մը դիմած է Այնթապի գաւառ. ժողովին՝ առաջարկելով Կիլիկիոյ մէջ բանալ բարձր. վարժարան մը և պատրաստակամութիւն յայտնելով՝ ուսումէ ետք պաշտօնավարել այդ վարժարանին մէջ։ Սահակ կաթողիկոս այդ առթիւ օրհնութեան կոնդակ մը ղրկեր է յիշեալ ուսանողներուն։

Ի ՆՊԱՍՏ ԿԻԼԻԿԻԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ

Թիֆլիզէն «Հորիզոն»ի խմբագրութեան միջոցաւ 160 րուբլի ղրկուած է Ազգ. Պատրիարքարան Կիլիկիացի ուսանողներու ի նպաստ։ Որոշուեցաւ այդ գումարը յատկացնել Պէրպէրեան և Կարապետեան վարժարաններուն մէջ գտնուող Նպաստընկալ Կիլիկեցի ուսանողներուն։ Պատրիարքարանի կողմէ շնորհակալութեան գիր մը ղրկուեցաւ Թիֆլիզի ազգայիններուն։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ ԲՌՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐ ԿԸ ՏԱՆԻՆ

Խարբերդէն Ազգ. Պատրիարքարան կը հեռագրեն թէ՝ վիճակին ազգ. վարժարաններէն մէկուն ուսուցիչը՝ որ զինուորական տարիքի մէջ կը գտնուէր, բռնի զինուոր տարեր են և հետեւաբար վարժարանն ալ փակուեր է։ Ս. Պատրիարք հօր յանձնարարութեամբ հեռագիրը յանձնուեցաւ գործակատարութեան, որպէս զի դիմում կատարէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի մօտ։

ԱՊՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Կիւրինի առաջն. փոխանորդը կը հեռագրէ պատրիարքարան թէ՝ տեղւոյն դայմագամը անձամբ կը վարէ երեսփ. ընտրութեանց գործողութիւնները և գործուած ապօրինութեանց առթիւ եղած բողոքները բնաւ նկատի չառներ։ Այս հեռագիրը Թալաթ պէյի ուշադրութեան յանձնել որոշուեցաւ, որպէս զի հարկ եղած հրամանները տայ՝ վերջ տալու այս կարգի ապօրինութիւններու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ ՀԱՄՇԷՆՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ատա Պազարէն կը գրեն մարտ 2 թուականով. — «912 Նախընթաց տարւոյ Դեկտ. 28ին տեղւոյս հայկական գաղութին նկատառման յանձնուած՝ Ատա Պազարի հայ գաղութին երկու անհրաժեշտ պէտքերը՝ կրօնական և կրթական, տեղւոյն գաղութին միաձայն համակրութեան արժանացաւ և բառ առ բառ գումարուեցաւ, Ե. Ընդհ. ժողով։ Այդ ժողովին մէջ նկատի առնելով Հայերուն վիրքը և վիճակը, որոնց առայժմ կրթական պէտքին համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։ Յանձնախումբի մը միջոցաւ ճշդել հայ գաղութին կարողութեանը հանդէպ այսպիսի նոր ծախք մը. այդ յանձնախումբը կը բաղկանայ Պետրոս Պօյաճեան, Յովհաննէս Թէրզեան, Միհրան Հազարեան, Պօղոս Աէմիրճեան և Թորոս Պարսեղեան էֆ.ներէ։ Այս յանձնախումբին հաստատութիւնը պատրիարքարան տեղեկագրել պատրիարքական հաստատութեան կոնդակը խնդրուեցաւ։ Այժմ կը խնդրուի նաեւ որ քահանայ մը և ուսուցիչ մը ղրկուի, մանաւանդ կը խնդրուի որ քահանան ֆրանսերէնի հմուտ և արժանաւոր անձ մը ըլլայ. ամսական 8 10 ոսկի պիտի յատկացուի այս եկեղեցականին, որ պիտի ունենայ նաեւ կրօն. պաշտամանց հասոյթներուն հարիւրին 35ը, ճանապարհածախս և բնակութեան յարմար երկու սենեակ՝ վարժարանին կից։ Այս պէտքը անհրաժեշտ և անյապաղելի է անոր համար որ տարբեր յարանուանութեան պատկանողները իրենց ձեռքը գտնուած միջոցներով կը ջանան հրապուրել տեղւոյ կրօն. միջոցներէ զուրկ հայ գաղութը, որուն մէկ մասը սկսած է հայ եկեղեցիէն ուծանալ։ Ուրախ ենք բոլոր որ Համշէնի կղերին Ատա Պազարի ներկայութեան նախորդ արգելքը վերցուած է այսօր և լաւագոյնս օրթոտոքս եկեղեցականներ արդէն ներկայ են Ատա Պազարի մէջ և կը հովուեն իրենց ժողովուրդին կրօն. պաշտամունքներով։

Կը կարծուի որ Ազգ. Պատրիարքարանը Համշէնիստանի հոգեւոր հովիւ պիտի անուանէ Սահակ Մ. վրդ. Օտապաշեանը։

ԻՆՉՈ՞Ւ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ՉԿԱՆ

Գըրչէհիրի Թաղ. խորհուրդը գրով մը դիմած է Գաղատիոյ առաջնորդ Բաբգէն եպս.ի և բողոքեր է այն ապօրինութեան դէմ, որով ըստ ընկալեալ սովորութեան տեղւոյն դատարանի անդամները փոխանակ կէս առ կէս ընտրելու, կէսը իսլամ և կէսը քրիստոնեայ, և հակառակ որ դատարանը «Թէշքիլաթ»ն ալ կատարուած է, երկքը իսլամ և միայն մէկը հայ ընտրուեր է։ Ասոր դէմ կը բողոքէ Թաղ. խորհուրդը և կ'ըսէ թէ՝ այս է պատճառը որ շատ անգամ ազգային իրաւունքներ կը կորսուին։ Բաբգէն եպս. պատրիարքարան դիմեր է, խնդրելով որ դատական նախարարութեան մօտ դիմում ըլլայ և արդարութիւնը գործադրուի։

ՏԻՐԱՆ ԷՖ. ՊԷԼԷՔԵԱՆ ԵՒ ԿԵՍԱՐԱՑԻՔ

Կեսարիոյ մեր թղթակիցէն երէկ գիշեր առնուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ տեղացիք որոշած են երեսփոխան ընտրել «Սապահ»ի խմբագրապետ Տիրան էֆ. Պէլէքեանը։ Աւելորդ կը համարինք խօսիլ Տիրան էֆ. Պէլէքեանի մասին քանի որ ան արդէն քաջածանօթ է միջազգային շրջանակներու մէջ իր տաղանդաւոր գրագէտի և գիտնականի համբաւով։

Հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանանք թէ Պոլսեցի Կեսարացիներէ կազմուած պատուիրակութիւն մը մէկ քանի օր առաջ դիմելով Պէլէքեան էֆէնտիին, խնդրած է որ չի մերժէ այս պատիւը ընել իր հայրենակիցներուն։ Պէլէքեան էֆէնտի թէպէտ վճռական պատասխան մը տուած չէ պատուիրակութեան, բայց այս առթիւ ըսած է թէ ինք միշտ պատրաստ է ծառայելու իր ծննդավայրին մանաւանդ և օսմ. հայրենիքին ընդհանրապէս։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց Օժանդակ Օրիորդաց Միութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք հաճեցան իրենց նուիրատուութիւններով և գնումներով սատարել իր սարքած վաճառահանդէսին։ Այն վաճառահանդէսը պիտի շարունակուի Գում Գաբու Խնճըր սոկաղի անմիջական Միսիոն հաուզի սրահին մէջ յառաջիկայ հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը առաւօտեան ժամը 10½էն մինչեւ գիշերուան 10 (Ը. Ն.)։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Բանկալթիի Փիրեզմանեան ազգանուէր օրը վաճառուած «Մանզումէ»ներուն հասոյթը՝ 133 ղրշ. գումարը Զենոբ էֆ. Իպէքճեանի ձեռքով խմբագրատանս յանձնուած ըլլալով, կը խնդրուի Որբախնամէն որ ընկալագրով մը ստանայ սոյն գումարը՝ տնօրէնութենէս։

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍՍՈՅ ՄԱՅՐԱՎԱՆՈՒՅ ԵՒ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՏՈՒԱԾ Ե.

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐԱՆՈՑԻ

Յօդ. 68. — Դպրանոցի տեսուչն է կաթողիկոսին կողմէ նշանակուած ուսումնական ձեռնհաս միաբան մը, կամ ըստ հարկին դրսէն հրաւիրուած կարող և բարեհամբաւ եկեղեցական մը, որ Ա. Ուսուցիչներ կ'ընտրէ, Բ. Սահմանեալ ժամանակին ուսուցիչները յետ քննութեան և Ս. Կաթողիկոսի հաւանութեամբ կը կարգէ. Գ. Վարժարանի ծրագիրը կը պատրաստէ ու հաւանութեամբ Ս. Կաթողիկոսին գործադրութեան կը դնէ; Դ. — Նամանաւոր և տարեկան քննութիւններ և մրցանակաբաշխութեան հանդէսները կը կատարէ, որոշեալ ժամանակաց մէջ. Ե. — Ի հարկին ուսուցիչները կ'արձակէ և ուսանողները կ'արտաքսէ, Ս. Կաթողիկոսին հաճութեամբը. Զ. Վերջապէս ըստ ամենայնի պիտի նուիրուի վարժարանին բարեկարգութեան և յառաջդիմութեան և գլխաւորապէս հոգ պիտի տանի որ ուսանողք բարեպաշտութեամբ մեծնան և ջերմեռանդ ոգւով դաստիարակուին։

Յօդ. 69. — Դպրանոցը կը կառավարուի հետեւեալ հիմնական ծրագրին համեմատ, աշակերտք արդէն նախակրթական՝ կ'ընդունուին ընտրութեամբ, մի կողմէ կուսանին։

1. Լեզուագիտութիւն. — Հին և նոր հայերէն, օսմաներէն՝ արաբերէնի և պարսկերէնի տարերքով ֆրանսերէն և ըստ հարկին անգլիերէն։

2. Կրօնք. — Պատմութիւն Իսրայէլի, Ազգ. և Ընդհ. եկեղեց. մեկնաբանութիւն, հովուական Աստուածաբանութեան դասախօսութիւն և ծիսականութիւն։

3. Ուսողակ. գիտութիւն. — Թուաբան. գործ. և տեսական, գրահաշիւ, երկրաչափ., եռանկիւնաչափ., տիեզերագիտութ. և առողջաբանութիւն։

4. Բնակ. գիտութիւն. — Բնապատմութ. բնալուծութ. և առողջաբանութիւն։

6. Գիտակ. ուսմունք. — Գրագիտութ. պատմ. հայ հին և նոր դասական գրութեանց։

6. Պատմական. — Տոհմ. և ընդհ. աշխարհ. կրօնից և իմաստասիրութեան պատմութիւն։

7. Գեղարուեստ. — Գեղագր. գծագր. երաժշտ. և ձայնագր.։ Եւ միւս կը վարժուին եկեղեցական պաշտամանց կանոնաւորապէս գործադրութիւն ընելով եկեղեցւոյ մէջ և յետ ուսումնական ընթացքի շրջանին փափաքող արժանաւորք (Յօդ. . .) հետզհետէ կը բարձրանան եկեղեցական աստիճանաց մէջ— իսկ միւսները իրենց կարողութեան համեմատ զանազան պաշտօններու մէջ կը գործածուին։

(Շարունակելի)

ԱԶԴ. — Պէշիկթաշի Ահարոնեան Ակումբի մէջ դասախօսութիւններ տեղի պիտի ունենան այս գիշեր ժամը 8 ու կէսին (Ը. Ն.)։ Գիրի դասախօսն՝ Պ. Պ. Յարութիւն Պօզաճեան։ Ազգութեան մը հիմունքները։ Տոքթ. Ասուին Նշանեան Երկար ապրելու միջոցները։ Մուտքը ազատ է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻԷՆՆԱ, 25 մարտ. — Մամուլը՝ Վենետիկի մէջ տեղի ունենալիք տեսակցութեան առթիւ կը յայտարարէ թէ Երրեակ Դաշնակցութիւնը աւելի քան երբեք զօրաւոր է։ Իտալիթալը պատերազմը սկսելէն ի վեր ֆրանսական և անգլիական կառավարութիւնները չեն դադարիր Երրեակ Դաշնակցութեան պահպանման մասին։

ՄԱՐՕՔ ՉԻ ՍՏՈՐԱԳՐԵՐ ՖՐԱՆՔՕ-ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 մարտ. — «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը ծանուցանէ թէ Մուլայ Հաֆիզ կը մերժէ ստորագրել Մարօքի մէջ հաստատուելիք հովանաւորութեան վերաբերեալ ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւնը։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱԹԷՆՔ, 25 մարտ. — Մինչեւ հիմա ընտրութեանց արդիւնքին համեմատ, Վէնիզէլոսի կուսակիցները ահագին մեծամասնութիւն շահած են։ Ցամաքամէջ ընտրական շրջանակներու մէջ Վէնիզէլոսի կուսակիցները ամբողջովին ընտրուած են։ Գրեթէ բոլոր նախկին նախարարները յաջողած են։ Մավրոմիխալիս և Թէօթոքիս՝ հին կուսակցութեանց պետերը՝ ընտրուած են։ Ռալլի՝ ընդդիմադիր երրորդ կուսակցութեան պետը չէ յաջողած։ Զալոկոստասի ընտրութիւնը անստոյգ է, տեղրութեանց նախկին քամիչերն ըլլալով Կրետէի մէջ։

ՍԱԼԱՐ-ԷՏ-ՏԷՕՎԼԷ ԶՈՒՐԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ ՄԵԿՆԻԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Մարտ. Ռիւթէրի Գործակալութիւնը Դէհրանէն կ'ստանայ հետեւեալ հեռագիրը. «Սալար-էտ-Տէօվլէ մերժած է պարսիկ կառավարութեան կողմէ իրեն եղած առաջարկը Պարսկաստանէն մեկնելու մասին՝ ամսական վճարման փոխարէն։ Իր ճիգերը կը ձգտին Քիրմանշահի մօտ իբր իշխանապետութիւն հողամաս մը ստանալ։»

ՎԻՔԹՕՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՎԵՆԵՏԻԿ ԿԸ ՀԱՍՆԻ

ՎԵՆԵՏԻԿ, 25 Մարտ. — Վիքթօր Էմմանուէլ Թագաւորը այս առտու հոս հասաւ։ Ժողովուրդին կողմէ բուռն կերպով ծափահարուեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Սամի Խլիամ Քօչարի էֆ.ի սպաննութեան առթիւ, Սուլթանին կողմէ ցաւակցական հեռագիր մը ղրկուած է հանգուցեալին ընտանիքին։

ԼՐԱԳՐԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄ. — Պատերազմական ատեանի որոշումով դադրեցաւ ժամանակաւորապէս «Հէտէֆ» լրագիրը, գրգռիչ հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար Մարտ 21ի թիւին մէջ։

ԼԻՒԻՇԷՀԻՐԻ մէջ կատարուած ընտրութեանց առթիւ տեսակ տեսակ լուրերով հանրային կարծիքը կը վրդովեն և կառավարութեան դէմ կը շարժեն, «տղաքներուն գլխարկ պիտի գնել տան» և այլ այս կարգի խօսքերով։ Ասոնք ինչպէս ալ յօրինուած էին թէ իսլամ եղողները պէտք է որ Հաճի Վէլիի դրօշին տակ հաւաքուին և այնպէս տան իրենց քուէները, գիւղերու մէջ ալ նոյն կերպով միամիտ ժողովուրդը գրգռած են։ Ասոր հետեւանքով, Հէյուկ գիւղի վարժարանի ուսուցչին վրայ յարձակելով այս կարգի մտածողները, ըսած են թէ իրենք առանց գլուխներ չեն ուզեր։ Տեղական անդորրութեան համար միւլազիմ Ալաուտտին էֆ.ի առաջնորդութեամբ ղրկուած ոստիկանական ուժին դէմ ալ զինեալ յարձակում գործած են և այս առթիւ մէկ քանի հոգի վիրաւորուած են։ Հանդարտութիւնը վերահաստատելու համար կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցներուն ձեռնարկած է։

*** Եսկիշէհիրի դէպքին հետեւանքով խանգարուած անդորրութիւնը վերահաստատելու և նոր դէպքերու առաջքը առնելու համար որոշուեցաւ Իզմիթէն վաշտ մը զինուոր ղրկել հոն, տեղական կառավարութիւնը արդէն սկսած է մէկիկ մէկիկ ձերբակալել այդ դէպքին հեղինակները։

ՎԱՆԷՆ Արճէշ գաւառակին մէջ զինեալ վիճակի մէջ ձերբակալուած են աւազակ Սէյիտի, արբանեակներէն եղբօրորդին Հէսամ և իր ընկերները։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Էրզրումի Փըրըք գիւղախումբի կեդրոնը եղող գիւղին մէջ Մարտ 2ին երկրաշարժի երեք սաստիկ ցնցումներ տեղի ունեցած են առանց ո և է վնաս պատճառելու։

ԹՈՒԶԼԱՅԻ մէջ Թղթատարական և հեռագրական կայարան մը հաստատուած է և բացումն ալ կատարուած։

ՀԱԼԷՊԻ մէջ վերջին տասերեք օրերու մէջ քօլէրայի ոչ մէկ դէպք պատահած ըլլալով առողջապահական շղթան վերցուեցաւ։

ՌՈՒՍ Նախկին դեսպան Պ Զաբէօֆի կնոջ, չէֆագաթի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ։

ՄԱԼԻՍՕՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ. — 328ի պիւտճէին մէջ 1,200,000 ղշ. յաւելուածական գումար մը դրուեցաւ, Գաղթական փախչող և յետոյ վերադարձող Մալիսօրներու բաժնուելու համար։

ԶԻՆ. երկրաչափական վարժարանի աշակերտներուն քննութիւնները աւարտած ըլլալով յառաջիկայ Գշ. օր տեղի պիտի ունենայ մրցանակաբաշխութիւնը, որուն ներկայ պիտի գտնուի Մահմուտ Շէվքէթ փաշա։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ. — Ամսոյս 8ի գիշերը, Թըքօսերայ սահմանագլխին Քիլան ըսուած վայրին մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ. Սերպիայէն օսմանեան սահմանագլուխը անցնելու փորձող երեք անծանօթներու և օսմ. զօրաց միջեւ։ Հակառակ դրուած ազդարարութեան, յիշեալ անծանօթները հրացան կը պարպեն, որոնց կը փոխադարձեն զինուորները, անծանօթները դարձեալ Սերպիա կը փախչին։ Քննութեան ձեռնարկուած է։ Ո և է կորուստ չկայ։

ԵՐԿԻ դեսպանական ընդունելութեան պահուն, միջամտութեան մասին ո և է յայտարարութիւն չէ եղած արտաքին գործոց նախարարին՝ դեսպաններու կողմէ։ Տէրութիւնք տակաւին իրենց բանակցութեան մէջ որոշ ելքի մը չեն կրցած յանգիլ, որպէս զի ըստ այնմ դիմում մը ընեն Բ. Դրան մօտ։

ՊԵՏՐՈՍ էֆ. Հալաճեան, և երկրագործական նախարարը երէկ իրիկուն Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան Թալէաթ պէյի հետ։

ԳԻՒՄՈՒԼՃԻՆԷԻ մէջ երկրորդ կարգի ընտրողներուն ամէնքն ալ Իթթիհատականներէ ընտրուեցան, Իթիլաֆի թեկնածուներուն ամէնէն շատ շահած քուէն Իթթիհատի ամենէն քիչ քուէին կը համապատասխանէ։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ընդունելութեան օրն ըլլալով երէկ, Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Ռումանիոյ և Միացեալ Նահանգաց դեսպանները Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարար Ասըմ պէյի հետ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Թէվֆիք պէյ երէկ այցելեց Թալէաթ պէյի։

ՖՐԱՆՍ. դեսպան Մ. Պօմբառ ալ երէկ Թալէաթ պէյի հետ տեսակցեցաւ։

ՈՒՐՖԱՅԻ կառավարիչը Հարան գաւառակը գացած է քննական պաշտօնով։

ԱՏԱՆԱՅԻ երկաթուղիին վրայ բանող գործաւորներուն մէջ վերջին 24 ժամուան մէջ քօլէրայի 2 դէպք պատահած է, որոնց մէկը մեռած է։ Հիներէն 1 հոգի մեռած է։

ԲՐԻԶՐԷՆՏԻ Քաղաքապետութեան նախագահը «Թանին»ի ուղղեալ հեռագրով մը կը հաղորդէ թէ ներքին գործոց նախարար Հաճի Ադիլ պէյի Շքօտրա գացած պահուն ճամբան, վաստաբար տեղի ունեցած զինարձակութիւնը Բրիզրէնի ժողովուրդը վերջին աստիճան տխրեցուցին։ Զարագործներուն ընթացքը ամէնուն կողմէ կը պախարակուի։ Բրիզրէնի ժողովուրդը սահմանադրական կուսակցութեան հաւատարիմ է և պատրաստ է իր կեանքը անոր համար զոհելու։

ԻԶՄԻՐ-ՂԱՐԱՊՈՒՆԱՐԻ վեց Բ. կարգի ընտրողներուն բոլորն ալ Իթթիհատական է, որոնց մէկը յոյն։ Միւսներն վաճառական Պաշըզատէ Մեհմետ էֆ. Էմին-զատէ Հաճի Հիւսէյին էֆ., Հաֆըզ Սատըք էֆ.։

*** Գարապուրնի Թաղապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ 44 քուէով Իթթիհատի թեկնածու Մուրատ էֆ.։

ՕՍՄ. Անանուն Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ 10,000 ոսկի դրամագլուխով և 50 տարուան պայմանաժամով։ Այս ընկերութիւնը ամէն տեսակ ապրանք պիտի ծախէ ապառիկ և կեդրոնը Պոլիս պիտի ըլլայ։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱ Բէնտիկ գիծը զոյգի վերածուած ըլլալով երկրորդ կարգի վակոններուն տեղ, եօթնաստուն հոգիւոց նոր վակոններ պիտի հաստատուին։

ՊԱՍՐԱՅԻ ՄԷՋ Իթիլաֆականները թեկնածու նշանակած են Ապտուլլահ Զօհայիր պէյ։

ՔՕՎԷՅԹԻ կառավարիչ Մուպարաք-էլ-Սապահ չէյխին՝ պատուանշան մը ղրկած էր կառավարութիւնը պատուիրակութեան մը միջոցաւ։ Շէյխը ընդունած է այդ պատուիրակութիւնը անոր ի պատիւ արձակել տալով թնդանօթի 21 հարուած։ Ջենք դիտեր թէ, կ'ըսէ «Աժանս տը Բրէս», կառավարութիւնը ի՞նչ ընդունելութիւն ըրաւ այս կերպ ընդունելութեան մը։

ՄԷՔՔԷԻ ԷՄԻՐԻՆ որդին Շէրիֆ Ապտուլլահ պէյ Գահիրէ գացած է։ Եգիպտական կառավարութիւնը մեծանուն պատիւներով ընդունած է զինքը։ Շաբաթ մը Գահիրէ պիտի մնայ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ հետեւեալը ղրկած է «Աժանս տը Բրէս»ի. — Մարտ 14 թուականաւ, ձեր գործակալութիւնը հրատարակած էր հեռագիր մը որուն համաձայն իբր թէ Բարպալայի և Պաղտատի միջեւ անդորրութիւնը խանգարուած է, թէ ճամբուն վրայ չարագործները վերջերս կին մը սպաննած են և ժողովուրդն ալ կառավարութենէն խնդրած է ոստիկան-զօրաց ջոկատներ անել։ Արդ, կեդրոնական կառավարութեան հարցման պատասխանելով, տեղական կառավարութիւնը կը յայտարարէ ընդհակառակը թէ անդորրութիւնը կատարեալ է։ Ասոր ապացոյցը այն է թէ Անգլիոյ ընդհ. հիւպատոսը որ մինչեւ Հիլլա, Պապ-էլ-Նաֆ և Բարպալա գացած է, պէտք չէ ունեցած զօրքերու։ Նմանապէս ռուս ընդհ. հիւպատոսը որ մեկնած է Դուրասանի։ Գալով սպանեալ կնոջ, հաստատուած է թէ, իր ամուսինը սպաննած է զայն, տարօրինակ յարաբերութեանց մէջ գտնուելուն համար, և կառավարութիւնն ալ կը հետապնդէ ոճրագործը։ Անհիմն է այն պարագան թէ ժողովուրդը պահանջած է որ ոստիկան-զինուոր շրջագայի քաղաքին մէջ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ. - Պէյրութի մաքսային րէժիմը ճշդող պայմանագրութիւնը ստորագրուած է շաբաթ օր մնաւորական տուրքերու ընդհ. տնօրէն Սըրրի պէյի և ընդհ. րէժիի ներկայացուցիչ և Պէյրութի նաւահանգիստի ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Տըլօնէյի միջեւ։

ԼԵՒՈՆ ԳԱԶՈՒՆ

ԵԷՆԻՋԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

«ՏԵԼԻՔԻՒԼ» ՕՐԷՆՔԸ

[illegible]

ԹԱՐԳՄ. (Շարունակելի) (2)

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՔ

ՏՈՔԹ. Տ. ՃԷՄԱՐԵԱՆ

Բժշկական վիրաբոյժ մասնագէտ կանանց եւ մանուկներու հիւանդութեանց

[illegible]

Կը գործածէ լուսանկարչական շարեւը (charée) եւ [illegible]

Կը գտնուի [illegible]

1—30

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

[illegible]

Գ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

[illegible]

Գին 20 փարա [illegible] 23 [illegible] Դ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պապը Աալի:

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համազգային գնահատման, եզական եւ անմրցելի իր տեսակին մէջ անգլիերէն հոմանիշներ, գիտական բառե-[illegible]

ԵՐԵՔ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

5 ՀԱՏՈՐ

[illegible]

ՊԱՆԻՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

[illegible]

Պոլսոյ գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մամանճըւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ:

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն, ինչպէս եւ արտասահմանի համար:

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ — ԴԵՐՁԱՏՈՒՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏԱՆՋԻԿԵԱՆ

Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, Թիւ 26, Օտալու-Գաբի դէմը

[illegible]

Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, Թիւ 26:

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳՈՆՈՒԼՆԵՐ

[illegible]

Պարիզ, Լաքրուա դեղագործատուն, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՀԱՅՑԿԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ, տասնվեց հինգշաբթի, մարտ 15էն սկսեալ, կը ձեռնարկէ հրատարակել իր այս նոր երկը, քսան տարիներու աշխատութեան արդիւնք, որ մինչեւ ցարդ հրատարակուած ազգային պատմութիւններուն մէջ ամէնէն ընդարձակը, ճոխը, լիակատարը կը համարուի:

Ամէն օր կը հրատարակուի, պրակ առ պրակ, ութածալ, մեծադիր, պատկերներով: Ա. պրակը շքեղ կողքով, գլուխը կը գտնուի նախկին Պատրիարք Տ. Եղիշէ Դուրեան Սրբազանի հիմնալից մէկ նամակը «Անպատճառ» գնեցէ՛ք «Ա. պրակ»ը, եթէ զղջալ մի՛ չուզէք:

Կեդրոնատեղի, Պապը Ալի, Թիւ 40, Նալբէնթ էֆ. Այճեանի խանութը:

ԳՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ

1912 Մարտ 15ի Վիճակահանութիւնք. 337րդ Վիճակահանութիւն 1886ի Պարտաթուղթերուն. — 399893 Թիւը շահեցաւ 50000 ֆրանք:

Հետեւեալ 25 Թիւերը 100ական ֆր. շահեցան.

17918	89639	212435	258778	306714
22783	116196	215925	272661	312624
49397	142486	217940	283924	319130
52028	189110	222977	289579	383989
84303	207649	233058	303771	384757

116րդ վիճակահանութիւն 1903ի պարտաթուղթերուն.— 766,577 Թիւը շահեցաւ 50,000 ֆրանք:

Հետեւեալ 25 Թիւերը 1000 ֆրանք շահեցան

406,880	434,016	510,325	621,508	572,098
415,194	434,962	541,454	641,979	683,527
424,693	500,690	545,372	654,757	636,459
426,892	506,581	549,935	656,024	727,079
426,342	507,554	596,225	666,669	758,287

1911ի պարտաթուղթերուն 15րդ. վիճակահանութիւնը.— 94,364 Թիւը շահեցաւ 1000,000 ֆրանք:

271,836 Թիւը շահած է 10,000 ֆր.

Հետեւեալ 24 Թիւերը 1,000ական ֆր.

43729	136294	119024	241805	332089
50721	162685	199909	292285	340089
55094	176614	217147	306899	348096
65836	178741	226260	319996	377789
98502	182674	236690	325516	

Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ Քրէտի Լիոնէն պիտի վճարէ պարգեւները:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ՋՐԻ Է

ՏՕՔԹՕՐ

ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՐԱՆ

ԵՒ

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ

ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Ծննդական եւ սքրոթիթեան գործառններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ Տօքթ. Գառլօ Յակոբեան գիտական վերջին նորութեանց շնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակային հիմնապէս կը բժշկէ ֆրանկախտը, հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը, առնական անկարողութիւնը եւ սերմնահոսութիւնը, ինչպէս նաեւ երկու սեռի վերաբերեալ սքրոթիւնան եւ ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները եւ կանանց արգանդային հիւանդութիւնները:

Ամէն օր, կէս օրէն վերջ, բացի կիրակի օրէն կը գտնուի Պանճէ-Գարու, չաքառավաճառ Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Թիւ 18, Մէրամէթճեան-Պիանքի գեղարանը:

Ուրբաթ օրերը ձրի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ

ՕՍՄԱՆԻԷԼ

ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եւրոպէք Գալոբրդ, Ղալաթիա, Թիւ 30

Հիանալի տեսարան, եւրոպական նորբ օպահաւորում, ելեկտրական զանգակներով դայլին կաղերով լուսաւորուած, անթերի սպասարկութիւն, կատարեալ մաքրութիւն, գիներ դիւրամատչելի, գաւառացիներուն յանձնարարելի միակ հանգստաւէտ եւ կեդրոնավայր պանդոկ:

Ճաշարան, ընթերցարան եւ սրճարան սալօն:

ԾԱՆՕԹ.— Ուշադրութի՛ւն, ԵԻԻԳՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ հասցէին, չշփոթել ուրիշ Օսմանիյէի հետ:

3—50

Տօքթօր Տիգրան Թաղթեան

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի զաղինոյին մօտ, Անանեան ապարթըմանի իր յարկաբաժնին մէջ.

Արանց եւ կանանց ինչպէս նաեւ տղայոց ամէնազգի հին եւ նոր ախտերը, ստամոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւայլն հիւանդութիւնները անգլիական եւ ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը դարմանէ: Ֆրանկախտը եւ անոր հետեւանք բոլոր յամառ հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի եւ բոլորովին նոր գրութեամբ «Սոսմին»ի ներարկումներով կը բուժէ առանց ո՛եւ է ցաւի եւ առանց գրաղումի արգելք ըլլալու:

Որպէս զի ո եւ է մէկը չի վարակուի Թիֆօյով եւ գօլէրայով, վերջերս Ամերիկայի եւ Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած եւ յաջողութեամբ պսակուած նորագոյն միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ:

Ուրբաթ օրեր մինչեւ կէս օր ձրի:

3—36

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ՄԷԿ ԱՆԴԱՄԷՆ

ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրոֆէսոր Էրլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսան դեղերով, կատարեալապէս կը բուժէ հին եւ նոր գաղիական ախտերը, միմիայն մէկ ենժէքսիոնով. նաեւ կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի եւ երիկամունքի եւ բրոսթատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոտներով: Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Ֆէպուս լուսանկարչատան առաջին յարկ: Ծանօթ.—Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի եւ արգանդի հիւանդութիւններու եւ մասնաւոր խնամք:

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՄԱՆՉՈՒՄԷ»Ի

ՇԹԱՅՆ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԱՐՆԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՇԹԱՅՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏԻ

«ՈՐԴԵՍՊԱՆ ԾՆՈՂՔԸ»

«ՄԱՆՉՈՒՄԷ»Ի ԸՆԾԱՅԱԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԻԱՅՆ 80 ԴՐՈՒՇ

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ

Տ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

Պապը Ալի Ճատտէսի Ծրգալ օղլու եօգուշու, Թիւ 10

Գործատեղւոյս մէջ կը պատրաստուին ժամանակոր խնամքով պատկերներ տոսախի, գինկօյի, պղինձի վրայ եւ ամէն լեզուէ կնիքներ քաուչուկի եւ մետաղի վրայ, ինչպէս նաեւ բժիշկներու, դայեակներու, առեւտրական տուներու եւ փաստաբաններու համար նուրբ փորագրութեամբ Թապէլաներ: Կը պատրաստուին նաեւ խիստ ճաշակաւոր այցեքարտեր, նշանախօսութեանց եւ հարսանեաց հրաւիրատոմսեր վաճառականական ամէն տեսակ տպագրական պիտոյքներ: Գիները չափազանց աժան, մաքուր եւ արագ, գաւառներէ ըլլալիք յանձնարարութիւններ փութով եւ խնամով կը պատրաստուին:

3—20

''ՄԱՆՉՈՒՄԷ''Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Հրատարակու կուզանք խնդրել մեր հին բաժանորդներէն որ հաճին անյապաղ, մեզ հաղորդել իրենց հասցէն, որպէսզի ո եւ է անկանոնութիւն տեղի չունենայ առաքումներուն մէջ:

"ՐԷՍԻՄԼԻ ԳԱՄՈՒՍԸ ՕՍՄԱՆԻ"Ի

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՒԱՐՏԱԾ

Թուրք նշանաւոր գրագէտ Ալի Սէյտի պէյի յօրինած եւ վեց մասնագէտներու սրբագրութեան բովէն անցած այս գործը, 3 մեծ հատորներ, 1200 էջեր, 4000 պատկերներ, 60 մեծ Թապլօներ եւ 4 գունաւոր պատկերներ կը պարունակէ:

Երեք հատորին անկազմ գինն է 70, լաթակազմինը 80 դրուշ: Ընտիր թուղթի վրայ տպագրուած 3 հատորին անկազմ գինն է 80, կաշեկազմինը 95, Թուղթերը ոսկեզօծեալ եւ բրաւի կաշեկազմինը 108 դրուշ: Գաւառներուն համար 10 դրուշ Թղթատարի ծախք կ'առնուի:

Դպրոցականներու համար մասնաւոր վաճառում: Վաճառման կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատէսի, 32 Թիւ ՃԻՀԱՆ գրատունը:

ԳԱՒԱՌԱՑԻ պարկեշտ երիտասարդ մը որ հմուտ է Թուրքերէնի եւ հայերէնի կը փափաքի պաշտօն մը գտնել փաստաբանի կամ վաճառականի մը քով: Դիմել Խմբագրութեանս:

«ՄԱՆՉՈՒՄԷ»Ի ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

«Մանչումէ»ի հիմնուելէն ի վեր մեր գաւառի յարգելի թղթակիցները իրենց շահեկան ու ճշգրիտ տեղեկութիւններով ճոխացուցած են մեր Թերթը: Կը յուսանք որ ասկէ վերջ, միեւնոյն թղթակիցները կը հաճին շարունակել իրենց այդ օժանդակութիւնը, որուն համար կանխաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնները: Արդէն «Մանչումէ» միշտ ժողովրդին Թերթը ըլլալով, ձեռքէն եկած օժանդակութիւնը չէ զլացած եւ հիմա ալ ո եւ է գաւառացի անհատ որ ո եւ է գործ ունենայ եւ կարօտ գտնուելու համար դժուարութիւններու հանդիպի, կրնայ դիմել Տնօրէնութեանս եւ ըստ կարելւոյն գոհացում ստանալ:

«ՋՈՒՌՆԱԼ»

(ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ)

Վաղը ամէն կողմ փնտռեցէք «Ջուռնալ» ազգ. երգիծաթերթը քրքջալի ու շահեկան բովանդակութեամբ: Եր. Օտեան Միւրթէզա պէյ, Կիկօ եւ Զաքըրճալի: Գին 10 փարա: Ծաղրանկարներ: Հասցէ՝ Պապը Ալի, Իգտամ խան Թիւ 31: